

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 20 maja 2019 r.

Znak: WK-610/45/4/18/19

Pan
Marcin Krupa
Prezydent Miasta
Katowice

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach w okresie 14 listopada 2018 r. do 8 lutego 2019 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Miasta Katowice** za okres od 1 stycznia 2010 r. do 8 lutego 2019 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, podpisanym w dniu 21 marca 2019 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 561 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2015 r. pn.: „Usługa sprzątnia pomieszczeń, mycia okien w budynkach Urzędu Miasta Katowice” (oznaczenie sprawy: BPZ.271.1.143.2015) i w 2018 r. pn.: „Usługa sprzątnia, mycia okien w budynkach Urzędu Miasta Katowice – zamówienie w 2 częściach” (oznaczenie sprawy: BPZ.271.1.21.2018) stwierdzono, że:*

- *nie zachowano terminu zwrotu wadium wykonawcom, których oferty nie zostały wybrane, wynikającego z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.). Zgodnie z dyspozycją przywołanego przepisu, zamawiający zwraca wadium wszystkim wykonawcom niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza (temu wykonawcy zamawiający zwraca wadium niezwłocznie po zawarciu umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz wniesieniu zabezpieczenia należytego wykonania umowy, jeżeli jego wniesienia żądano).*

Przyczyną powyższego było przygotowanie przez Wydział Administracyjny (prowadzący postępowania) dyspozycji zwrotu wadium (oraz przekazanie tej dyspozycji do Wydziału Księgowo-Rachunkowego – dokonującego zwrotu) dopiero po zawarciu umów na realizację zadań, a nie po wyborze najkorzystniejszej oferty. Mianowicie:

✓ wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano w dniu 25 listopada 2015 r., umowę z wybranym wykonawcą zawarto w dniu 7 grudnia 2015 r., dyspozycję zwrotu wadium przygotowano w dniu 8 grudnia 2015 r., zwrotu wadium w pieniądzu dwóm wykonawcom dokonano w dniu 10 grudnia 2015 r. (gwarancje wadialne wniesione przez dwóch wykonawców odesłano 21 grudnia 2015 r.),

✓ wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano w dniu 25 stycznia 2018 r., umowy z wybranym wykonawcą zawarto w dniu 31 stycznia 2018 r., dyspozycję zwrotu wadium (wniesionego w pieniądzu oraz w formie poręczeń zapłaty wadium) przygotowano w dniu 1 lutego 2018 r., zwrotu wadium w pieniądzu jednemu wykonawcy dokonano w dniu 9 lutego 2018 r.

W trakcie kontroli, w dniu 14 stycznia 2019 r. Wydział Księgowo-Rachunkowy przygotował pisma przewodnie do dwóch pozostałych wykonawców, których oferty nie zostały wybrane, w sprawie zwrotu (odesłania) poręczeń zapłaty wadium.

W zakresie postępowania BPZ.271.1.143.2015 z 2015 r.:

- zaniechano zwrócenia się do uczestniczących w postępowaniu wykonawców o uzupełnienie dokumentów potwierdzających spełnianie warunku udziału w postępowaniu polegającego na dysponowaniu odpowiednim potencjałem technicznym, pomimo faktu, że złożone przez nich w postaci „Wykazów sprzętu” oświadczenia nie czyniły zadość wymaganiom zamawiającego. Zamawiający, na potwierdzenie spełniania tego warunku, żądał złożenia ww. wykazu wraz z informacją o podstawie do dysponowania tymi zasobami. Żaden z uczestniczących w postępowaniu wykonawców nie zamieścił w wykazach takiej informacji.

Powyższe było niezgodne z art. 26 ust. 3 (według stanu prawnego obowiązującego na czas przeprowadzenia postępowania) ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do którego, zamawiający wzywa wykonawców, którzy w określonym terminie złożyli wymagane przez zamawiającego oświadczenia i dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu, zawierające błędy, do ich złożenia w wyznaczonym terminie.

W myśl postanowień punktu 14 specyfikacji istotnych warunków zamówienia zamawiający miał dokonać oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu na podstawie dokumentów i oświadczeń złożonych przez wykonawcę wraz z ofertą, a oświadczenia i dokumenty miały być oceniane m.in. pod względem ich aktualności i treści, a także, czy informacje w nich zawarte potwierdzają spełnienie wymagań zamawiającego.

W zakresie postępowania BPZ.271.1.21.2018 z 2018 r.:

- zaniechano wezwania wyłonionego w przetargu wykonawcę do złożenia prawidłowego (nie budzącego wątpliwości) oświadczenia o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, pomimo, że zamawiający na podstawie złożonego przez tego wykonawcę w dniu otwarcia ofert oświadczenia nie mógł stwierdzić, czy należy on, czy też nie należy do grupy kapitałowej (wykonawca nie zaznaczył żadnego z wariantów). Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, jeżeli wykonawca nie złożył dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania, oświadczenia lub dokumenty są niekompletne, zawierają błędy lub budzą wskazane przez zamawiającego wątpliwości, zamawiający wzywa do ich złożenia, uzupełnienia lub poprawienia lub do udzielania wyjaśnień w terminie przez siebie wskazanym, chyba że mimo ich złożenia, uzupełnienia lub poprawienia lub udzielenia wyjaśnień oferta wykonawcy podlega odrzuceniu albo konieczne byłoby unieważnienie postępowania.

Jak wyjaśniono, powodem odstąpienia od wezwania wykonawcy do uzupełnienia przedmiotowego oświadczenia było ustalenie przez Komisję Przetargową, że inni

uczestnicy postępowania nie należeli do żadnej grupy kapitałowej oraz sprawdzenie powiązań osobowych występujących w firmach uczestniczących w postępowaniu.

Stosownie do § 5 ust. 10 rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz. U. z 2016 r., poz. 1126 z późn. zm.), w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu zamawiający może żądać następujących dokumentów: oświadczenia wykonawcy o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej; w przypadku przynależności do tej samej grupy kapitałowej wykonawca może złożyć wraz z oświadczeniem dokumenty bądź informacje potwierdzające, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu. Dalej, w myśl § 14 ust. 1 (uchylonego z dniem 18 października 2018 r.) tego rozporządzenia, oświadczenia, o których mowa w rozporządzeniu dotyczące wykonawcy składane są w oryginale.

- *w specyfikacji istotnych warunków zamówienia zawarto sprzeczne z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych postanowienia dotyczące aktualności oświadczeń i dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy (oświadczenia lub dokumenty potwierdzające: spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, brak podstaw wykluczenia).*

Zamawiający żądał od wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, złożenia oświadczeń i dokumentów aktualnych na dzień złożenia ofert, pomimo, że zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych (w brzmieniu od 28 lipca 2016 r.), zamawiający może wezwać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1.

Powyższe postanowienia specyfikacji istotnych warunków zamówienia mogły doprowadzić do sytuacji, w której złożone przez wykonawcę oświadczenia i dokumenty były aktualne na dzień złożenia ofert (zgodnie z postanowieniami specyfikacji istotnych warunków zamówienia), ale nie były już aktualne na dzień ich złożenia (naruszając przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych). Oświadczenia lub dokumenty powinny potwierdzać, że »teraz« (w czasie terażniejszym) stan faktyczny jest taki, o jakim zaświadcza dokument. Złożenie przez wykonawcę takiego oświadczenia lub dokumentu wskazuje, że ten stan, o którym zaświadcza dane oświadczenie lub dokument, nie uległ zmianie od dnia składania ofert.

- *w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia zamieszczonym pod nr 504260-N-2018 w Biuletynie Zamówień Publicznych, w sekcji IV pkt IV.2, podano błędne informacje dotyczące „Całkowitej wartości zamówienia”. W ogłoszeniu wskazano dla części I kwotę 719.658,36 zł (bez VAT), a dla części II kwotę 211.940,56 zł (bez VAT), natomiast z przedłożonych do kontroli dokumentów wynikało, że wartości te zostały oszacowane przez zamawiającego na kwoty (odpowiednio – bez VAT) 646.323,57 zł i 164.219,51 zł. W objaśnieniach do punktu IV.2 w sekcji IV „Całkowita wartość zamówienia” wzoru ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, stanowiącego załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1127), mowa jest o szacunkowej całkowitej wartości, dlatego w ww. punkcie winny być wskazane wartości*

zamówienia (dla części I i części II) ustalone stosownie do art. 32 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z przywołanym przepisem, podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.

- nieprawidłowo wypełniono protokół postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, który został sporządzony według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1128) – na druku ZP-PN, stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Powyższe polegało na:

✓ zaniechaniu zawarcia w pozycji 18 „Najkorzystniejsza oferta” punkt 3 „Części zamówienia które wybrany wykonawca/wykonawcy zamierza/zamierzają zlecić do wykonania osobom trzecim (...)” informacji o części zamówienia (usługi porządkowo czystościowe) zleconej przez wykonawcę dwom podwykonawcom wraz z nazwami firm, imionami i nazwiskami oraz adresami znanych podwykonawców.

Powyższe było wymagane art. 96 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do którego, w trakcie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający sporządza protokół, zawierający co najmniej imię i nazwisko albo nazwę wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, oraz powody wyboru jego oferty, a także, jeśli jest to wiadome, wskazanie części zamówienia, którą ten wykonawca zamierza zlecić do wykonania osobom trzecim, i jeśli jest to wiadome w danym momencie - imiona i nazwiska albo nazwy ewentualnych podwykonawców.

Wybrany w postępowaniu wykonawca, w złożonych przez siebie ofertach (na obydwie części) wskazał, że zakres zamówienia dotyczący usług porządkowo czystościowych zamierza powierzyć dwom podwykonawcom. Ponadto, w umowach (CRU: 581/2018 – I część i CRU: 586/2018 – II część) z dnia 31 stycznia 2018 r. na realizację zadania potwierdzono powierzenie ww. robót obu podwykonawcom zapisem „według oferty wykonawcy”.

- pominięciu wskazania w pozycji 4, część A „Osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia” punkt 2 „Komisja przetargowa” członka Komisji Przetargowej powołanego zarządzeniem wewnętrznym Nr 31/2018 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 25 stycznia 2018 r. (zmieniającym skład osobowy Komisji Przetargowej powołanej zarządzeniem Nr 509/2017 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 8 grudnia 2017 r.) oraz braku wskazania dokumentu powołującego.

Stosownie do art. 2 pkt 7b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1579 z późn. zm.), przez protokół należy rozumieć dokument sporządzany przez zamawiającego w formie pisemnej, który potwierdza przebieg postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

W myśl dyspozycji zawartych we wzorze protokołu w pozycji 4 w części A punkcie 2 należało podać imiona i nazwiska członków komisji, a także wymienić (następnie załączyć do protokołu) odpowiedni dokument, na podstawie którego Komisja Przetargowa została powołana.

Jak wyjaśniono, ww. informacje zapomniano wpisać do protokołu przez nieuwagę.

Protokół został sporządzony przez członka Komisji Przetargowej (Kierownika Referatu w Wydziale Administracyjnym) i zatwierdzony z upoważnienia Prezydenta Miasta Katowice przez Kierownika Biura Zamówień Publicznych.

Czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowań wykonywali członkowie Komisji Przetargowych (w tym pracownicy Wydziału Administracyjnego),

czynności związane realizacją zadań wykonywali pracownicy Wydziału Administracyjnego. Nadzór w powyższym zakresie należał do Naczelnika Wydziału Administracyjnego.

- W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2017 r. postępowania w trybie przetargu nieograniczonego o zamówienie publiczne pn.: „Budowa Hali Sportowej wraz z łącznikiem przy ZSTiO nr 2 w Katowicach wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu przy ul. Mikołowskiej 131 w Katowicach” a następnie jego realizacji stwierdzono, że:

- określono kryterium oceny ofert dotyczące „doświadczenia osób wyznaczonych do realizacji zamówienia” niezgodnie z art. 91 ust. 2 pkt 5 oraz art. 91 ust. 2c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.). Zamawiający w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w ramach ww. kryterium oceniał doświadczenie zawodowe wyznaczonego kierownika budowy na inwestycji polegającej na budowie budynku o kubaturze nie mniejszej niż 9.500 m³.

Natomiast w formularzu ofertowym stanowiącym załącznik nr 1 do specyfikacji istotnych warunków zamówienia zawarto oświadczenie, w którym wykonawca zobowiązany był do wskazania osoby, która będzie realizowała zamówienie, posiadającą uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi specjalności konstrukcyjno-budowlanej bez ograniczeń, a także która pełniła funkcję kierownika budowy na inwestycji polegającej na budowie lub przebudowie budynku o kubaturze nie mniejszej niż 9.500 m³.

Z wyjaśnień udzielonych w trakcie kontroli, wynikało że wobec stwierdzonej rozbieżności pomiędzy treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia a treścią formularza ofertowego w zakresie punktowanego doświadczenia osób wykonujących zamówienie, komisja oceniając oferty, przyznała punkty zarówno w przypadku, gdy wskazana osoba nabyła doświadczenie podczas pełnienia funkcji kierownika budowy na inwestycji polegającej na budowie, jak i na przebudowie budynku.

Przepisy art. 91 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, w sposób następujący regulują zasady, którymi Zamawiający musi się kierować przy określaniu kryteriów oceny ofert:

- art. 91 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy - kryteriami oceny ofert są cena lub koszt albo cena lub koszt i inne kryteria odnoszące się do przedmiotu zamówienia, w szczególności organizacja, kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia;

- art. 91 ust. 2c ww. ustawy: kryteria oceny ofert są związane z przedmiotem zamówienia, jeżeli dotyczą robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają być zrealizowane w ramach tego zamówienia, we wszystkich aspektach oraz w odniesieniu do poszczególnych etapów ich cyklu życia, w tym procesu produkcji, dostarczania lub wprowadzania na rynek, nawet jeżeli nie są istotną cechą przedmiotu zamówienia.

Zamawiający w tym postępowaniu oceniał w ramach kryterium oceny ofert doświadczenie zawodowe Kierownika budowy w kontekście uprzedniej budowy lub przebudowy budynku o kubaturze nie mniejszej niż 9.500 m³, pomimo że przedmiotem niniejszego zamówienia objęto wyłącznie budowę Hali Sportowej czyli budowę budynku.

Wyróżnikiem prac składających się na budowę, w tym rozbudowę, jest bowiem powstanie nowej substancji budowlanej. Zgodnie natomiast z definicją zawartą w art. 3 pkt 7a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r., poz. 290), pod pojęciem przebudowy należy rozumieć wykonanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji.

Tym samym, przy przebudowie może dojść do zmiany parametrów użytkowych lub technicznych, lecz „parametry charakterystyczne”, a więc najistotniejsze zachowują wielkość sprzed przebudowy. Natomiast zakres objęty przedmiotem niniejszego zamówienia obejmuje budowę budynku a zatem wykonanie obiektu budowlanego w określonym miejscu przestrzennym.

Kryterium oceny ofert dot. „doświadczenie osób wykonujących zamówienie” może być jednym z najistotniejszych narzędzi służących profesjonalizacji zamówień publicznych, pod warunkiem jednak, że kryterium to jest powiązane ze sposobem wykonania zamówienia, przykładowo jako element metodologii wykonania zamówienia.

Zgodnie z art. 91 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, określone przez zamawiającego kryteria oceny ofert winny odnosić się do przedmiotu zamówienia. Oznacza to, iż zamawiający nie może stosować dowolnych kryteriów oceny ofert, lecz tylko takie, które dotyczą oferowanej usługi, dostawy lub roboty budowlanej.

- *zamawiający zaniechał zwrócenia się do wybranego w postępowaniu wykonawcy o złożenie wyjaśnień dotyczących wymaganego w ramach warunku udziału w postępowaniu doświadczenia, pomimo faktu, że złożone przez wykonawcę w postaci „wykazu robót budowlanych” oświadczenie, nie potwierdzało, że wykonawca warunek ten spełnia. Powyższe było niezgodne z przepisami art. 26 ust. 3 i ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do których, jeżeli wykonawca złożył oświadczenia lub dokumenty dotyczące spełniania warunków udziału w postępowaniu, które budzą wskazane przez zamawiającego wątpliwości, zamawiający wzywa do przedłożenia dokumentów lub oświadczeń potwierdzających warunki udziału w postępowaniu. Zamawiający wzywa także, w wyznaczonym przez siebie terminie, do złożenia wyjaśnień dotyczących tychże oświadczeń lub dokumentów.*

W powyższym postępowaniu wybrana oferta została złożona przez konsorcjum dwóch firm. Natomiast na potwierdzenie posiadanego doświadczenia w „wykazie robót budowlanych” zostały ujęte roboty budowlane, gdzie jako wykonawca wskazane zostało również konsorcjum, składające się jednak z wykonawcy – jednego z konsorcjantów w obecnym postępowaniu oraz innymi podmiotami. Tym samym, konsorcjant występujący w opisywanym tutaj postępowaniu nie mógł legitymować się doświadczeniem wykonania całości robót, na które powołano się w „wykazie robót budowlanych” a jedynie doświadczeniem ocenianym w zależności od jego faktycznego wkładu w prowadzenie działań wymaganych od całej grupy wykonawców. Zamawiający jednak w żaden sposób nie ustalił, czy występujący w ramach wykazanego w „wykazie robót budowlanych” konsorcjum (grupy wykonawców) konsorcjant wykonał wymagane przez zamawiającego roboty, tj. co najmniej dwa zamówienia polegające na budowie budynku o kubaturze nie mniejszej niż 9.500 m³. Tylko bowiem faktyczne wykonanie uprzednio przez konsorcjanta ww. robót o wymaganej przez Zamawiającego kubaturze, pozwoliłoby na legitymowanie się odpowiednim doświadczeniem, przez grupę wykonawców, których oferta została wybrana w niniejszym postępowaniu.

- *zlecono wykonanie w 2018 r. wykonawcy ww. zadania, robót zamiennych oraz robót dodatkowych objętych protokołami konieczności: nr 4 z dnia 6 lipca 2018 r., nr 5 z dnia 17 września 2018 r. oraz nr 1/T z dnia 18 października 2017 r. o łącznej wartości 157.991,13 zł netto, bez zachowania pisemnej formy zmiany umowy.*

Działaniem tym naruszono art. 139 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych w związku z art. 77 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r., poz. 1025 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi powyżej przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, do umów w sprawach zamówień publicznych, stosuje się

przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Umowa wymaga, pod rygorem nieważności, zachowania formy pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej. W myśl natomiast art. 77 § 1 ww. ustawy kodeks cywilny, uzupełnienie lub zmiana umowy wymaga zachowania takiej formy, jaką ustawa lub strony przewidziały w celu jej zawarcia.

Ponadto stosownie do postanowień § 16 pkt 2 umowy nr IN/63/17 z dnia 24 lipca 2017 r. zmiana jej postanowień może nastąpić wyłącznie za zgodą obu stron wyrażoną w drodze aneksu do umowy, pod rygorem nieważności.

Protokoły konieczności ze strony Miasta zostały podpisane przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Kierownik Referatu ds. Budownictwa. Naczelnik ten posiadał upoważnienie Prezydenta Miasta Katowice do składania w imieniu Miasta Katowice oświadczeń woli w sprawach majątkowych Miasta Katowice w zakresie działania kierowanej komórki organizacyjnej łącznie z upoważnionym p. Bogumiłem Sobulą – Pierwszym Wiceprezydentem Miasta Katowice, a podczas jego nieobecności w pracy z upoważnionym p. Waldemarem Bojarunem – Wiceprezydentem Miasta Katowice pełniącym zastępstwo w tym zakresie.

Ponieważ Naczelnik Wydziału Inwestycji nie posiadał upoważnienia do jednoosobowego składania w imieniu Miasta Katowice oświadczeń woli w sprawach majątkowych, powyższy protokół konieczności nie mógł stanowić zmiany umowy.

Dopiero w dniu 18 grudnia 2018 r. zawarto aneks nr 2/18 do umowy o ww. zamówienie, którym zmieniono zakres robót objętych powyższymi protokołami konieczności, tj. już po wykonaniu tych robót, gdyż zgodnie z protokołem odbioru końcowego robót, przedmiot umowy został wykonany do 23 października 2018 r.

Opisu kryteriów oceny ofert oraz weryfikacji spełnienia warunków udziału w postępowaniu dokonywali członkowie Komisji przetargowej powołanej w dniu 20 kwietnia 2017 r. na podstawie zarządzenia wewnętrznego Nr 156/2017 Prezydenta Miasta Katowice.

Aneks nr 2/18 z dnia 18 grudnia 2018 r. do umowy nr IN/63/17 z dnia 24 lipca 2017 r. zawarli p. Bogumił Sobula – Pierwszy Wiceprezydent Miasta Katowice oraz Kierownik Referatu Umów i Rozliczeń w Wydziale Inwestycji.

- *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2018 r. postępowania o zamówienie publiczne pn.: „Świadczenie usług ochrony osób i mienia w budynkach Urzędu Miasta Katowice”, realizowanego na „usługi społeczne” w trybie art. 138o ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1579 z późn. zm.), stwierdzono, że:*

- *w ogłoszeniu o zamówieniu oraz opisie warunków zamówienia nieprawidłowo wskazano, że wykonawca, który złożył ofertę najwyższej ocenioną będzie zobowiązany do złożenia w wyznaczonym terminie – aktualnych na dzień złożenia ofert - oświadczeń i dokumentów potwierdzających warunki udziału w postępowaniu oraz potwierdzających, że wykonawca nie podlega wykluczeniu z postępowania.*

Zamawiający realizował to postępowanie z uwzględnieniem art. 24aa ust. 1 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym zamawiający najpierw dokonuje oceny ofert a następnie bada czy wykonawca, którego oferta została oceniona jako najkorzystniejsza, nie podlega wykluczeniu oraz spełnia warunki udziału w postępowaniu (część X pkt 47 ogłoszenia).

Zamawiający żądał od wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, złożenia oświadczeń i dokumentów aktualnych na dzień złożenia ofert, pomimo, że zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych (w brzmieniu od 28 lipca 2016 r.), zamawiający może wezwać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 (warunki udziału w postępowaniu, brak podstaw wykluczenia z postępowania).

Z przedłożonej dokumentacji, w tym z protokołu postępowania wynikało, że zamawiający wezwał wykonawcę do złożenia w trybie art. 26 ust. 1 i ust. 2 ww. Prawo zamówień publicznych dokumentów oraz oświadczeń potwierdzających warunki udziału w postępowaniu oraz potwierdzających niepodleganie wykluczeniu.

- zamawiający zaniechał zwrócenia się do wybranego w postępowaniu wykonawcy o złożenie wyjaśnień dotyczących podstaw dysponowania narzędziami i urządzeniami technicznymi w ramach warunku udziału w postępowaniu, pomimo faktu, że złożone przez wykonawcę w postaci „wykazu narzędzi i urządzeń technicznych dostępnych w celu realizacji zamówienia” oświadczenie nie potwierdzało, że wykonawca warunek ten spełnia. Powyższe było niezgodne z art. 26 ust. 3 i ust. 4 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do których, jeżeli wykonawca złożył oświadczenia lub dokumenty dotyczące spełniania warunków udziału w postępowaniu, które budzą wskazane przez wykonawcę wątpliwości, zamawiający wzywa do złożenia dokumentów potwierdzających warunki udziału w postępowaniu; zamawiający wzywa także, w wyznaczonym przez siebie terminie, do złożenia wyjaśnień dotyczących tychże oświadczeń lub dokumentów.*

W powyższym postępowaniu, wykonawca który złożył ofertę najwyżej ocenioną, na potwierdzenie warunku udziału w postępowaniu w zakresie zdolności technicznej lub zawodowej, złożył wykaz narzędzi i urządzeń technicznych dostępnych w celu realizacji zamówienia. W wykazie sprzętu jednak nie podano informacji o podstawie do jego dysponowania. Powyższe było wymagane pkt 48 lit. c części X ogłoszenia o zamówieniu i opisie warunków zamówienia.

- nieterminowo opublikowano ogłoszenie o udzieleniu zamówienia publicznego w Biuletynie Zamówień Publicznych. Umowy o zamówienie publiczne zostały zawarte 31 stycznia 2018 r., natomiast ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało opublikowane w dniu 22 czerwca 2018 r..*

Zgodnie z art. 138s ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, po udzieleniu zamówienia na usługi społeczne zamawiający przekazuje do publikacji ogłoszenie o udzieleniu zamówienia. Zamawiający może grupować kwartalnie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia oraz przekazywać je do publikacji, w terminie 30 dni od ostatniego dnia każdego kwartału.

Czynności związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowań wykonywali członkowie Komisji Przetargowych (w tym pracownicy Wydziału Administracyjnego), czynności związane realizacją zadań wykonywali pracownicy Wydziału Administracyjnego. Nadzór w powyższym zakresie należał do Naczelnika Wydziału Administracyjnego.

– *W zakresie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzonego w 2016 r. w trybie przetargu nieograniczonego na: „Wykonanie usług w zakresie opracowania dokumentacji projektowej w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Rozbudowa układu drogowego wraz z budową linii tramwajowej od pętli Brynów do planowanej pętli Kostuchna” stwierdzono:*

- zamieszczenie ogłoszenia o zamówieniu na stronie internetowej Zamawiającego przed jego publikacją w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, co jest niezgodne z zasadą pierwszeństwa publikacji ogłoszeń na poziomie unijnym. Powyższym naruszony został art. 11 ust. 7d ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.) w zw. z dyspozycją art. 52 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE.

Ogłoszenie o zamówieniu zostało przekazane Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej w dniu 20 września 2016 r. oraz opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2016/S 185 – 331975 z dnia 24 września 2016 r. Zgodnie z protokołem postępowania, w dniu przekazania ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, tj. 20 września 2016 r. ogłoszenie o zamówieniu zostało jednocześnie zamieszczone na stronie internetowej oraz w siedzibie Pełnomocnika Zamawiającego wspólnego – Miasta Katowice. Data zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu na stronie internetowej Zamawiającego, tj. 20 września 2016 r. wynika także z Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Katowice.

Celem art. 52 ust. 1 dyrektywy unijnej jest zapewnienie pierwszeństwa publikacji ogłoszeń na poziomie unijnym. Powyższe ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia poszanowania zasady równego traktowania wykonawców, również na poziomie całej Unii. Skutek ten nie będzie zapewniony, jeżeli na poziomie krajowym treść ogłoszenia o zamówieniu została opublikowana wcześniej, niż w oficjalnym unijnym publikatorze. Nie ulega także wątpliwości, że art. 52 dyrektywy dotyczy wszystkich ogłoszeń krajowych, o czym świadczy nie tylko jego brzmienie, ale i tytuł przepisu „publikacja na poziomie krajowym”.

Przy czym, powyższa nieprawidłowość nie może być utożsamiana z wpływem na wynik postępowania.

Ogłoszenie o niniejszym zamówieniu zostało wprowadzone do systemu informatycznego Urzędu Miasta Katowice przez pracownika Wydziału Inwestycji w Urzędzie Miasta Katowice.

Odpowiedzialność w powyższym zakresie ponosi p. Bogumił Sobula – Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta Katowice, któremu Prezydent Miasta Katowice powierzył pisemnie na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych czynności w tym zakresie, zastrzeżone w tej ustawie dla Kierownika Zamawiającego.

- zaniechanie odrzucenia oferty, złożonej przez Konsorcjum Firm: Sweco Consulting sp. z o.o. z Poznania (Lider) oraz Sweco Belgium, a następnie dokonanie wyboru oferty tego Wykonawcy, jako najkorzystniejszej, pomimo zaistnienia ustawowej przesłanki odrzucenia oferty, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.).

Cena całkowita, zaoferowana przez ww. Konsorcjum Firm w wybranej jako najkorzystniejszą ofercie wynosiła 1.843.155,00 zł brutto, a zatem okazała się niższa o:

✓ 51% od wartości zamówienia powiększonej o należny podatek od towarów i usług wynoszącej 3.751.919,84 zł brutto oraz

✓ 39% od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert wynoszącej 2.969.084,70 zł brutto.

Zamawiający na podstawie przepisu art. 90 ust. 1 ww. ustawy pismem z dnia 4 listopada 2016 r. zwrócił się do Konsorcjum Firm o wyjaśnienia „podejrzonej ceny”, w tym: „złożenie dowodów, dotyczących wyliczenia ceny” w zakresie wskazanym w piśmie.

W odpowiedzi Wykonawca wspólnie ubiegający się o zamówienie złożył wyjaśnienia w zakresie konkretnych elementów oferty, mających - jego zdaniem - wpływ na wysokość zaoferowanej ceny oraz załączył do przedmiotowych wyjaśnień dokument zatytułowany „Kalkulacja szczegółowa ceny ofertowej”, zastrzegając skutecznie informacje w nich zawarte jako tajemnicę przedsiębiorstwa.

Z kolei w części opisowej wyjaśnień dot. poszczególnych elementów wyceny, Konsorcjum Firm wyjaśniło, że oszczędność metody wykonania i wyjątkowo korzystne warunki wykonania zamówienia, jakie miały wpływ na możliwość zaoferowania korzystnej ceny w przedmiotowym postępowaniu, wynikały z wyceny: kosztów osobowych; kosztów delegacji służbowych, diet, przejazdów, zakwaterowania; kosztów wynajmu lub utrzymania pomieszczeń biurowych; kosztów paliwa oraz utrzymania pojazdów; kosztów finansowych (kosztów gwarancji, kredytowania, przepływów finansowych, prowizji i opłat); amortyzacji sprzętu, samochodów, komputerów, wyposażenia; kosztów komunikacji, telefonu, poczty; opłat za media, materiałów biurowych, środków czystości, urządzenia stanowisk pracy, wyposażenia bhp.

Złożone przez Konsorcjum Firm wyjaśnienia dotyczące konkretnych elementów oferty, mających wpływ na wysokość zaoferowanej ceny nie wskazują w jaki sposób została skalkulowana cena ofertowa, jakie założenia Wykonawca przyjął do kalkulacji oraz co w niej uwzględnił. Na podstawie złożonego przez Wykonawcę dokumentu „Kalkulacja szczegółowa ceny” oraz części opisowej wyjaśnień nie można - nawet w przybliżeniu - ustalić ogólnego poziomu wynagrodzenia kluczowego personelu Wykonawcy lub kosztów roboczo-dnia poszczególnych osób przewidzianych do wykonywania niniejszego zamówienia. Wykonawca nie przedstawił bowiem żadnych szczegółowych wyliczeń oraz dowodów w tym zakresie. Nie można także stwierdzić, czy wobec osób, wymaganych do realizacji zamówienia, określonych w SIWZ przez Zamawiającego oraz dedykowanych przez Wykonawcę do pełnienia kluczowych funkcji w tym zamówieniu (tj. projektantów w pięciu branżach z dyspozycją - po jednej osobie z każdej branży oraz specjalisty ds. ochrony środowiska) dochowany został przez Konsorcjum Firm obowiązek przestrzegania minimalnego wynagrodzenia za pracę. Wykonawca nie złożył w tym zakresie nawet ogólnego oświadczenia własnego, że wszystkie osoby, które zostały przewidziane do wykonywania niniejszego zamówienia będą otrzymywały wynagrodzenie w kwocie nie mniejszej, niż ustawowe stawki minimalnego wynagrodzenia.

Wyjaśnienia Konsorcjum Firm w powyższym zakresie stanowiły jedynie jego własne deklaracje (oświadczenia Wykonawcy), które nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Zwrócenie się przez Zamawiającego do Wykonawcy o złożenie wyjaśnień należy rozumieć jako przyjęcie domniemania, że cena oferty jest rażąco niska. Wówczas ciężar wykazania, iż tak nie jest, spoczywa na wezwanym do złożenia wyjaśnień Wykonawcy, co wynika wprost z przepisu art. 90 ust. 2 ww. ustawy. Może on wykorzystać to wezwanie do obalenia domniemania w drodze złożenia odpowiednich wyjaśnień.

W opisywanym zamówieniu mamy do czynienia z tzw. usługami miękkimi, tj. z usługami których zasadniczą pozycję kosztową stanowi praca osób realizujących takie usługi uwzględniająca ich kwalifikacje, wykształcenie oraz pozycję na rynku.

Konsorcjum Firm przedstawiło ogólną argumentację o skalkulowaniu ceny na podstawie bogatego doświadczenia Wykonawcy, nie przedstawiło jednak konkretnych założeń przyjętych do tej kalkulacji. Tym samym, Konsorcjum firm, na którym spoczywał ciężar dowodu składając wyjaśnienia, nie wywiązał się z obowiązku wykazania, że cena oferty została skalkulowana prawidłowo, a brak takiego wykazania jest równoznaczny z obowiązkiem odrzucenia oferty.

Zamawiający naruszył zatem art. 89 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 90 ust. 3 ww. ustawy poprzez zaniechanie odrzucenia oferty konsorcjum Firm, a naruszenie to miało wpływ na wynik postępowania.

Odrzucenie oferty ze względu na wystąpienie ceny potencjalnie rażąco niskiej zostało ujęte w dwóch przepisach: art. 89 ust. 1 pkt 4 oraz art. 90 ust. 3 powyższej ustawy. Pierwszy z tych przepisów odnosi się do sytuacji, gdy Zamawiający istnienie takiej ceny stwierdzi: "oferta zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku po przedmiotu zamówienia". Drugi z nich, o treści: „zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie złożył wyjaśnień lub jeżeli dokonana ocena wyjaśnień wraz ze złożonymi dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia”, mówi o sytuacji, w której taką rażąco niską cenę lub koszt niekoniecznie stwierdzono, czy też Zamawiający niekoniecznie jest w stanie wykazać (udowodnić), że jest ona rażąco niska, ale zaistniały inne okoliczności w postaci tego, że Wykonawca nie złożył wyjaśnień w zakresie ceny lub kosztu (potencjalnie rażąco niskiego) lub też Zamawiający dokonał oceny złożonych wyjaśnień i przedstawionych dowodów i w wyniku tej oceny uznał cenę lub koszt za rażąco niski. W przepisie tym mamy więc do czynienia z dwoma narzędziami: mobilizacją wykonawców do składania wyjaśnień i sankcją za ich nieudzielenie. Przesłanka ta obejmuje również sytuacje, w których Wykonawca co prawda prześle do Zamawiającego stosowne pismo, lecz nie będzie ono w swojej treści zawierało rzeczywistych wyjaśnień - chodzi tu bowiem o realność działania Wykonawcy (złożenie wyjaśnień), a nie jedynie dopełnienie formalności poprzez przedstawienie w odpowiedzi pisma "Wyjaśnienia" nie zawierającego konkretnych treści.

Przyczyną nieprawidłowości było nierzetelne wykonywanie obowiązków przez członków komisji przetargowej powołanej na mocy zarządzenia Nr 319/2016 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 9 września 2016 r.

Odpowiedzialność w powyższym zakresie ponosi Kierownik Biura Zamówień Publicznych w Urzędzie Miasta Katowice, któremu Prezydent Miasta Katowice powierzył pisemnie na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych czynności zastrzeżone w ustawie dla Kierownika Zamawiającego, m.in. w zakresie zatwierdzenia propozycji komisji przetargowej dot. wyboru najkorzystniejszej oferty.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Katowice biorącymi udział w przygotowaniu i przeprowadzaniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w zakresie:

- określenia kryterium oceny ofert stosownie do art. 91 ust. 2 pkt 5 oraz art. 91 ust. 2c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 z późn. zm.);
- niezwłocznego po wyborze najkorzystniejszej oferty wydawania dyspozycji zwrotu wadium wniesionych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego przez wykonawców, których oferty nie zostały wybrane, stosownie art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. ww. ustawy;
- wzywania wykonawców do uzupełnienia lub poprawienia oświadczeń (w tym oświadczeń o przynależności do grupy kapitałowej) i dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania bądź do złożenia wyjaśnień dotyczących tychże oświadczeń lub dokumentów w przypadku gdy oświadczenia lub dokumenty są niekompletne, zawierają błędy lub budzą

- wątpliwości stosownie do art. 26 ust. 3 i ust. 4 ww. ustawy,
- terminowego publikowania ogłoszenia o udzieleniu zamówienia publicznego na usługi społeczne, zgodnie z art. 138s ustawy Prawo zamówień publicznych,
 - żądania w specyfikacji istotnych warunków zamówienia od wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, złożenia oświadczeń lub dokumentów (potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, brak podstaw wykluczenia) aktualnych na dzień ich złożenia, w myśl art. 26 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych,
 - prezentowania w sekcji IV pkt IV.2 ogłoszenia o udzieleniu zamówienia, którego wzór określony został załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1127), wiarygodnych (wynikających z dokumentów) danych dotyczących informacji na temat całkowitej wartości zamówienia,
 - wypełniania protokołów postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie zamieszczania w punkcie 18 podpunkcie 3 informacji o części zamówienia, którą wyłoniony w przetargu wykonawca zamierza zlecić do wykonania osobom trzecim oraz wymienienia w punkcie 4 w części A podpunkcie 2 członków Komisji Przetargowych powołanych przez kierownika zamawiającego, stosownie do art. 96 ust. 1 pkt 5 i pkt 14 ustawy Prawo zamówień publicznych w związku z dyspozycjami zawartymi w ww. punktach wzoru protokołu postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego – druku ZP-PN, stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. poz. 1128),
 - przestrzegania zasady pierwszeństwa publikacji ogłoszeń o zamówieniu na poziomie unijnym, stosownie do przepisu art. 11 ust. 7d ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.), w związku z dyspozycją art. 52 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE;
 - merytorycznej oceny wyjaśnień dotyczących konkretnych elementów oferty, mających wpływ na wysokość zaoferowanej ceny, stosownie do art. 89 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 90 ust. 3 oraz art. 7 ust. 1 i 3 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych,
- mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

Wniosek nr 2

Dokonywać zmian postanowień umowy o zamówienie publiczne w formie określonej art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 z późn. zm.), stosownie do art. 139 ust. 1 ww. ustawy w związku z art. 77 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r., poz. 1025 z późn. zm.) przez osoby do tego upoważnione, mając na uwadze art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506).

W zakresie gospodarowania mieniem stanowiącym własność gminy:

– *W zakresie gospodarowania nieruchomością oznaczoną jako działki nr: 55/3, 55/4, 55/5, 55/6, położoną w Katowicach przy ul. Lubiny i ul. Woźniczki, o łącznej powierzchni 2004 m² stwierdzono:*

- *przed oddaniem nieruchomości w dzierżawę na podstawie umowy nr 7002 zawartej w dniu 31 sierpnia 2010 r. (zawartej na okres od dnia 1 września 2010 r. do 31 maja 2011 r.) zaniechano sporządzenia i podania do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę, czym naruszono art. 35 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102 poz. 651 z późn. zm.). W myśl przywołanego przepisu, właściwy organ sporządza i podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych m.in. do oddania w dzierżawę. Wykaz ten wywiesza się na okres 21 dni w siedzibie właściwego urzędu, a także zamieszcza się na stronach internetowych właściwego urzędu.*

Jako przyczynę zaniechania sporządzenia wykazu nieruchomości przeznaczonych do dzierżawy Naczelnik Wydziału Gospodarki Mieniem wyjaśnił, że nieruchomość ujęta była w wykazie nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę z dnia 31 marca 2010 r., oznaczona jako działki nr 55/1 i 55/2.

Wskazany w wyjaśnieniach wykaz nieruchomości sporządzony został przed zawarciem poprzedniej umowy dzierżawy tych nieruchomości ówczasie oznaczonych jako działki nr 55/1 i 55/2 (działki nr 55/5, 55/6, 55/3 i 55/4 powstały w wyniku podziału działek 55/1 i 55/2 decyzją 111/2010 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 2 czerwca 2010 r.), tj. umowy nr 7002 zawartej w dniu 17 marca 2010 na okres od dnia 1 kwietnia 2010 r. do dnia 30 czerwca 2010 r.

Zadania w zakresie sporządzania wykazów należały do byłego Inspektora w Wydziale Gospodarki Mieniem, nadzór w tym zakresie sprawował były p.o. Kierownika Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta w Wydziale Gospodarki Mieniem.

- *zawarto kolejną umowę dzierżawy do trzech lat, której przedmiotem była ww. nieruchomość bez zgody Rady Miasta Katowice wyrażonej w formie uchwały w tej sprawie. Obowiązek podjęcia uchwały wynikał z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.).*

Zgodnie z § 16 pkt 9 regulaminu organizacyjnego przyjętego zarządzeniem Nr 1443/2009 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 22 czerwca 2009 r. przygotowanie projektów uchwał w zakresie działania komórek należało do kierowników komórek organizacyjnych.

Zadania w tym zakresie wykonywał były p.o. Kierownika Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta w Wydziale Gospodarki Mieniem.

- *po okresie na jaki zawarto ww. umowę dzierżawy tj. po dniu 31 maja 2011 r. do dnia zakończenia kontroli zaniechano wyegzekwowania jej zwrotu od Dzierżawcy. Naruszono tym art. 23 ust. 1 pkt 5 i 7a, w związku z art. 25 ust. 2 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami, stosownie do których prezydent wykonuje czynności związane z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzi windykację tych należności, a także z ich wydzierżawianiem. Zgodnie z art. 42 ust. 5 ww. ustawy o finansach publicznych, który wszedł w życie w dniu 11 lutego 2012 r. jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.*

Zgodnie z zapisami wynikającymi z § 12 pkt 3, 4, 5 ww. umów dzierżawy dzierżawca nie miał prawa do wynagrodzenia za nakłady poniesione na przedmiot dzierżawy. Na żądanie Miasta Katowice (Wydzierżawiającego) Dzierżawca zobowiązany był do usunięcia nakładów poniesionych na przedmiot dzierżawy. W przypadku rozwiązania umowy Dzierżawca zobowiązany był do niezwłocznego wydania Wydzierżawiającemu przedmiotu dzierżawy w stanie nie pogorszonego, nie później niż do 2 tygodnia od rozwiązania umów. Pismami z dnia 8 lutego 2011 r. oraz 29 marca 2011 r. pracownicy Wydziału Gospodarki Mieniem informowali Dzierżawcę o niewykonywaniu żadnych zadań inwestycyjnych na dzierżawionym gruncie na podstawie umowy nr 7002 z dnia 31 sierpnia 2010 r. oraz braku możliwości przedłużenia umowy po dniu 31 maja 2011 r. i obowiązku wydania przedmiotu dzierżawy po uprzednim usunięciu nakładów.

Jednak jak wynika z wyjaśnień Kierownika Wydziału Gospodarki Mieniem Wydzierżawiający nie żądał wydania przedmiotu dzierżawy (z uwagi na toczące się postępowanie o zwrot tych nieruchomości na rzecz ich poprzedniego właściciela), a po wygaśnięciu umowy dzierżawy Dzierżawca obciążony był odszkodowaniem za bezumowne korzystanie z nieruchomości gruntowej.

Na działkach (ówcześnie o numerach 55/1 oraz 55/2) będących własnością Miasta Katowice w okresie dzierżawy powstała część salonu samochodowego o powierzchni 402,24 m² stanowiącego dobudowę do budynku salonu znajdującego się na sąsiedniej działce, będącą własnością Dzierżawcy. Decyzję nr SI/52/11 pozwalającą na użytkowanie obiektu Dzierżawca otrzymał w dniu 6 maja 2011 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Katowicach przekazał ww. decyzję do Wydziału Budownictwa oraz Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych tutejszego Urzędu Miasta.

Z operatu szacunkowego sporządzonego w dniu 2 lipca 2012 roku na okoliczność zwrotu nieruchomości poprzedniemu właścicielowi (wywłaszczonemu w 1980 r.), składającej się z działek o numerach 55/3, 55/5, 55/8, 55/10 wynikało, że Dzierżawca dokonał nakładów na nieruchomości na kwotę 1.696.157 zł. Efektywny dochód roczny brutto wyliczony przez rzeczoznawcę wynosiłby 514.014,34 zł, dla czynszu w wysokości 48 zł za 1 m² powierzchni użytkowej, z czego 40% tej powierzchni znajdowało się na gruncie stanowiącym własność Miasta Katowice i od 2011 r. było przedmiotem postępowania o zwrot wywłaszczonemu właścicielowi.

W umowach dzierżawy zawarto zapis, że dzierżawca posiadał prawo dysponowania nieruchomością na cele budowlane. W dniu 18 sierpnia 2010 r. Inwestor – ww. Dzierżawca złożył w Urzędzie Miasta drugi wniosek o wydanie pozwolenia na budowę polegającą na rozbudowie salonu samochodowego oraz serwisu na nieruchomości gminnej. We wniosku Inwestor oświadczył, że posiadał tytuł prawny do nieruchomości, wskazując umowę nr 7002 z dnia 17 marca 2010 r., która uległa rozwiązaniu w dniu 30 czerwca 2010 r., poświadczając w ten sposób nieprawdę.

Dnia 1 września 2010 r. z up. Prezydenta Naczelnik Wydziału Budownictwa wydał Inwestorowi – ww. Dzierżawcy pozwolenie na budowę. Wniosek uznano za prawidłowy, gdyż zgodnie z art. 33 ust. 2 zawierał 4 egzemplarze aneksu do projektu budowlanego podstawowego, zatwierdzonego decyzją Nr 404/10 z dnia 16 kwietnia 2010 r. oraz oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, złożone przez wnioskodawcę pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Wydział Budownictwa był w posiadaniu umowy dzierżawy nr 7002 z dnia 17 marca 2010 r., która złożona została przez Inwestora łącznie z pierwszym wnioskiem o pozwolenie na budowę z dnia 24 marca 2010 r. do tej samej inwestycji.

Weryfikacji wniosku o pozwolenie na budowę dokonał ówczesny Inspektor w Wydziale Budownictwa, obecnie Główny specjalista w Wydziale Budownictwa i Planowania Przestrzennego.

Z dokumentacji kartograficznej sporządzonej w 2008 r., złożonej przez Dzierżawcę łącznie z wnioskiem o pozwolenie na budowę wynikało, że działka o numerze 55/2 (przed jej podziałem), stanowiącej wówczas własność Miasta Katowice, w części zabudowana była parkingiem. W ww. umowach o dzierżawę nieruchomości gruntowej nie wskazano, że jest on częściowo zabudowany. W trakcie kontroli pracownicy nie byli w stanie ustalić pochodzenia budowli.

Fakt istnienia parkingu wynikał także z protokołów (w tym z dokumentacji fotograficznej) sporządzonych na okoliczność dokonanych oględzin stanu faktycznego ww. nieruchomości, przeprowadzonych w dniach 3 czerwca 2011 r. oraz 23 września 2011 r., będącej wówczas w posiadaniu Dzierżawcy.

Naczelnik Wydziału Gospodarki Mieniem wyjaśnił, że można jedynie domniemywać, iż nakłady zostały poniesione przez Pana (...) – właściciela działek sąsiednich tj. Dzierżawcę działek 55/1 oraz 55/2. Z uwagi na upływ czasu Wydział Gospodarki Mieniem nie był w stanie podać terminu zabudowy parkingu, oraz stwierdzić należy, iż parking wykonany został bez tytułu prawnego. Odpłatność za korzystanie z części działek nr 55/1 i 55/2 dokonywana była od dnia 1 kwietnia 2010 r., tj. od dnia zawarcia umowy dzierżawy.

Naczelnik Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych poinformował, że Wydział nie posiadał informacji o istnieniu parkingu.

Naczelnik Wydziału Budownictwa i Planowania Przestrzennego w udzielonej odpowiedzi nie wyjaśnił okoliczności powstania parkingu.

Powyższe świadczy o nieprawidłowej gospodarce mieniem oraz braku nadzoru nad nim. W myśl art. 50 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.), obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.

Mając na uwadze art. 68 ust. 1 i 2 pkt 1 i 4 oraz art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.) prezydent zapewnia kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych, która stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a także zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi oraz ochrony mienia.

Zadania w zakresie gospodarowania mieniem Miasta Katowice należało do Wydziału Gospodarki Mieniem.

Przeprowadzanie kontroli terenowych w celu stwierdzenia faktycznego zagospodarowania oraz faktycznej powierzchni użytkowanej w zgodności z umową należało do byłego Inspektora w Wydziale Gospodarki Mieniem, w tym zakresie pracownik podlegał Kierownikowi Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta.

Odpowiedzialność za efektywność gospodarowania mieniem Miasta, a w szczególności wyszukiwania przypadków korzystania z nieruchomości Miasta bez tytułu prawnego i egzekwowanie należności należało do byłego p.o. Kierownika Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta w Wydziale Gospodarki Mieniem.

Wniosek nr 3

Wzmocnić nadzór nad pracownikami w zakresie sporządzania i podawania do publicznej wiadomości wykazów nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204 z późn. zm.).

Wniosek nr 4

Bieżąco monitorować zagospodarowanie mienia Miasta Katowice oraz egzekwować należności cywilnoprawne za korzystanie z mienia przez osoby trzecie stosownie do 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.) oraz art. 50 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i 69 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

- *W zakresie postępowań na zbycie nieruchomości (sprzedaż i oddanie w użytkowanie wieczyste) przeprowadzonych w latach 2015 - 2018 stwierdzono, że:*
- *w wykazach nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży (oddania w użytkowanie wieczyste) podawano niepełny opis nieruchomości, a ponadto w postępowaniach na sprzedaż nieruchomości w trybie przetargu ustnego nieograniczonego nie podawano wymaganego przez Miasto Katowice sposobu zagospodarowania nieruchomości i wymaganych terminów zabudowania tych nieruchomości. Zgodnie z art. 35 ust. 2 pkt 3, pkt 4 i pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.), w wykazie określa się odpowiednio opis nieruchomości, przeznaczenie nieruchomości i sposób jej zagospodarowania, termin zagospodarowania nieruchomości. Powyższe odnotowano w przypadku zbycia następujących nieruchomości:*
 - *działek o numerach 7/4, 10/4 i 110/3 (zbytych w drodze bezprzetargowej), działek o numerach 166/7 i 167/3 (zbytych w drodze bezprzetargowej), działki nr 1/5 (zbytej w drodze bezprzetargowej) – w wykazach ograniczono się do wskazania, że nieruchomości są niezabudowane, nie podano informacji o kształcie działek, dostępie do mediów oraz do drogi publicznej;*
 - *działek o numerach 888/69, 584/80, 585/80, 196/6, 301/25, 302/25, 303/22, 304/22, 305/6, 306/6 i 194/22 (zbytych w drodze przetargu ustnego nieograniczonego) – w wykazie ograniczono się do wskazania, że zbywane działki stanowią grunt (bez uściślenia, że wszystkie działki były niezabudowane), nie podano informacji o nieregularnym kształcie nieruchomości, zróżnicowanym ukształtowaniu terenu, porośnięciu nieruchomości przypadkową roślinnością, usytuowaniu nieruchomości w pobliżu jednego z głównych szlaków komunikacyjnych, a także dostępności do uzbrojenia terenu i komunikacji miejskiej. Ponadto, w wykazie nie wskazano wymaganego przez sprzedającego sposobu i terminu zagospodarowania nieruchomości (tj. wybudowania fundamentów w terminie do 12 miesięcy oraz wybudowania budynku w stanie surowym zamkniętym do 36 miesięcy, licząc od dnia nabycia nieruchomości), które to wymagania zostały określone w umowie sprzedaży. W wykazie poprzestano na wskazaniu, że nieruchomości przeznaczone są pod obiekty produkcyjne, składy i magazyny oraz zabudowę usługową, zieleni o funkcji ekologicznej i izolacyjnej, fragment pasa drogowego ulicy wewnętrznej oraz obszary dróg publicznych klasy zbiorczej.*
 - *działki nr 166/3 (zbytej w drodze przetargu ustnego nieograniczonego) – w wykazie poprzestano na wskazaniu, że nieruchomość jest zabudowana, bez określenia składnika jakim nieruchomość była zabudowana, tj. nieużytkowanym budynkiem (w złym stanie*

technicznym) o zwartej zabudowie budynku (z sąsiednimi kamienicami), a także o wyłączeniu z ruchu kołowego ulicy, przy której usytuowana była ta nieruchomość.

Ponadto, nie zawarto w wykazie informacji o ujęciu sprzedawanego budynku w gminnej ewidencji zabytków – co nakładało na przyszłego nabywcę konkretne obowiązki związane z każdorazowym uzgadnianiem z konserwatorem zabytków pozwoleń wynikających z Prawa budowlanego. W wykazie poprzestano na podaniu terminu rozpoczęcia remontu do 12 miesięcy i zakończenia remontu do 24 miesięcy od dnia nabycia.

- działki nr 16/2 (oddanej w użytkowanie wieczyste w drodze bezprzetargowej) – w wykazie ograniczono się do wskazania, że nieruchomość jest niezabudowana, nie podano informacji o wydłużonym kształcie działki, bezpośrednim dostępie do drogi publicznej i dostępie do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej,

- działek o numerach 839/14, 843/14 i 847/14 (zbytych w drodze bezprzetargowej) – w wykazie wskazano, że wyznaczone do sprzedaży nieruchomości są niezabudowane, podczas gdy z przedłożonych do kontroli dokumentów oraz złożonych wyjaśnień wynikało, iż na działkach posadowiony był obiekt magazynowy. Ponadto w opisie nieruchomości nie podano informacji o kształcie działek, dostępie do mediów oraz o braku bezpośredniego dostępu do drogi publicznej,

- działek o numerach 21/3, 232/1, 239/3, 233, 242/1 i 243/5 (zbytych w drodze przetargu ustnego nieograniczonego) – w wykazie ograniczono się do wskazania, że zbywane działki stanowią nieruchomość gruntową (bez uściślenia, że wszystkie działki były niezabudowane), nie podano informacji o nieregularnym kształcie wszystkich działek, płaskim terenie, o zagospodarowaniu wszystkich działek roślinnością, o dostępie wszystkich działek do sieci elektroenergetycznej i tylko dwóch z nich (nr 242/1 i 243/5) do drogi. Ponadto nie wskazano w wykazie wymaganego przez sprzedającego sposobu i terminu zagospodarowania nieruchomości (tj. wybudowania fundamentów w terminie do 18 miesięcy oraz wybudowania budynku w stanie surowym zamkniętym do 36 miesięcy, licząc od dnia nabycia nieruchomości). Poprzestano na wskazaniu, że działki znajdują się na terenach przeznaczonych pod zabudowę usługową, na tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni urządzonej – Bulwary rzeki Rawy, tereny komunikacji drogowej (zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego).

- działki nr 806/36 (zbytej w drodze bezprzetargowej) – w wykazie poprzestano na wskazaniu, że zbywana działka jest nieruchomością gruntową (bez uściślenia, że działka była niezabudowana), nie podano informacji o nieregularnym, wydłużonym kształcie działki, dostępie do sieci uzbrojenia technicznego oraz o przyleganiu do działki drogowej.

Wymagane przez Miasto Katowice sposoby i terminy zagospodarowania nieruchomości zostały zapisane w umowach sprzedaży (aktach notarialnych) zawartych z nabywcami nieruchomości. Elementy opisu nieruchomości, które nie zostały ujęte w wykazach, wynikały z przedstawionych do kontroli dokumentów.

• w ogłoszeniach o przetargach ustnych nieograniczonych na sprzedaż nieruchomości oraz w warunkach tych przetargów (oddzielny dokument), będących integralną częścią ogłoszenia, nie podano informacji o obciążeniach nieruchomości oraz o zobowiązaniach, których przedmiotem były nieruchomości, co było wymagane § 13 pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490). Powyższe dotyczyło ogłoszeń o przetargach na sprzedaż:

- działek o numerach 888/69, 584/80, 585/80, 196/6, 301/25, 302/25, 303/22, 304/22, 305/6, 306/6 i 194/22 – jak wyjaśniono „nieruchomość nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń, oprócz wymienionych w ogłoszeniu o przetargu” (w wyjaśnieniach

nie sprecyzowano zobowiązań, których przedmiotem była nieruchomości, ani też obciążeń jakimi obciążone były ww. działki). W ogłoszeniu o przetargu oraz w warunkach do tego przetargu nie zamieszczono informacji, że nieruchomości nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń.

- zabudowanej działki nr 166/3 – jak wyjaśniono „nieruchomość nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń, oprócz wymienionych w ogłoszeniu o przetargu” (w wyjaśnieniach nie sprecyzowano zobowiązań, których przedmiotem była nieruchomości, ani też obciążeń jakimi obciążone były ww. działki). W ogłoszeniu o przetargu oraz w warunkach do tego przetargu nie zamieszczono informacji, że nieruchomości nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń.

- działek o numerach 21/3, 232/1, 239/3, 233, 242/1 i 243/5 – w zakresie obciążeń nieruchomości poprzestano na wskazaniu, że w dziale III księgi wieczystej (prowadzonej dla działki nr 21/3) znajdują się wpisy. Jak wyjaśniono „nieruchomość nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń, oprócz wymienionych w ogłoszeniu o przetargu”. W ogłoszeniu o przetargu oraz w warunkach do tego przetargu, oprócz informacji o wpisie w księdze wieczystej prowadzonej dla działki nr 21/3 (zgodnie z art. 13 pkt 3 ww. rozporządzenia, w ogłoszeniu o przetargu ustnym nieograniczonym zamieszcza się w szczególności informacje o obciążeniach nieruchomości, a nie o źródłach, gdzie takie informacje można znaleźć), nie zamieszczono innych informacji, że nieruchomości nie była przedmiotem żadnych zobowiązań i obciążeń.

• w protokołach z przeprowadzenia przetargów nie zamieszczono informacji o obciążeniach nieruchomości, co było wymagane § 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490).

Powyższe dotyczyło protokołów z przetargów na sprzedaż działek o numerach 888/69, 584/80, 585/80, 196/6, 301/25, 302/25, 303/22, 304/22, 305/6, 306/6 i 194/22 oraz zabudowanej działki nr 166/3.

Z uzyskanych wyjaśnień wynikało, że w protokole z przeprowadzenia przetargu zawarto wszystkie informacje o zobowiązaniach i obciążeniach względem przedmiotowych nieruchomości.

W ww. protokołach zamieszczono informację: „Zobowiązania, wobec przedmiotowej nieruchomości: - podatek od nieruchomości”. Informacji o obciążeniach nieruchomości w protokołach nie zamieszczono, ani też nie zawarto informacji o braku takich obciążeń.

Brak zamieszczenia informacji o obciążeniach nieruchomości stwierdzono również w protokole z przeprowadzenia przetargu na sprzedaż działek o numerach 21/3, 232/1, 239/3, 233, 242/1 i 243/5. W przypadku ww. protokołu poprzestano na wskazaniu, że w dziale III księgi wieczystej (prowadzonej dla działki 21/3) znajduje się wpis z informacją, że treść ksiąg wieczystych wraz z tłumaczeniem znajduje się w Wydziale oraz w przeglądarce ksiąg wieczystych na stronie internetowej Ministerstwa Finansów, co nie spełniało wymogów § 10 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia. Stosownie do przywołanego przepisu, protokół powinien zawierać informacje o obciążeniach nieruchomości, a nie o źródłach, gdzie takie informacje można znaleźć. W zakresie zobowiązań, w protokole zamieszczono informację: „Zobowiązania, wobec przedmiotowej nieruchomości: - podatek od nieruchomości”.

– W 2016 r. Miasto Katowice sprzedało nieruchomości gruntową, stanowiącą działkę nr 167/3 o pow. 331 m² w trybie bezprzetargowym, na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518

z późn. zm.), pomimo braku spełnienia przesłanki przylegania tej działki do nieruchomości, której warunki zagospodarowania miała poprawić (działek o numerach 161, 162 i 163/4). Powyższym naruszono art. 37 ust. 1 w związku z art. 37 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy, zgodnie z którymi nieruchomości są sprzedawane w drodze przetargu, natomiast nieruchomości są zbywane (w tym sprzedawane) w formie bezprzetargowej, jeżeli mogą poprawić warunki zagospodarowania nieruchomości przyległej, stanowiącej własność lub oddanej w użytkowanie wieczyste osobie, która zamierza tą nieruchomość nabyć, jeżeli nie mogą być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości.

Działka nr 167/3 została sprzedana jednocześnie z sąsiednią działką nr 166/7 o pow. 404 m², która przylegała do wszystkich ww. działek o numerach 161, 162 i 163/4. Zarówno działka nr 167/3, jak i działka nr 166/7, zostały zapisane w dwóch różnych księgach wieczystych, dlatego były odrębnymi nieruchomościami. Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r., poz. 707 z późn. zm.), dla każdej nieruchomości prowadzi się odrębną księgę wieczystą, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Umowę sprzedaży działek nr 163/7 i nr 166/7 ze strony Miasta Katowice zawarł p. Piotr Skiba – Wiceprezydent Miasta Katowice i Kierownik Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta w Wydziale Gospodarki Mieniem.

Zadania własne Miasta Katowice z zakresu gospodarowania nieruchomościami należały do pracowników Referatu Obrotu Nieruchomościami Miasta w Wydziale Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału.

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Gospodarki Mieniem w zakresie przygotowania i prowadzenia postępowań na zbycie nieruchomości stosownie do art. 35 ust. 2 pkt 3, pkt 4, pkt 5, art. 37 ust. 1 w związku z art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.) oraz przeprowadzenia przetargów stosownie do treści § 13 pkt 3 i pkt 4, a także § 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa:

- Do dnia kontroli nie przeprowadzono czynności weryfikacyjnych w zakresie gruntów Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste (oznaczonych jako działki ewidencyjne) wchodzących w skład infrastruktury kolejowej, pod kątem ewentualnego zaliczenia tych gruntów do infrastruktury nieczynnej lub prywatnej. Do dnia 30 grudnia 2016 r. powyższe grunty, jako zajęte pod infrastrukturę kolejową były zwolnione od opłat z tytułu użytkowania wieczystego na mocy art. 8 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1727 z późn. zm.). Z dniem 30 grudnia 2016 r. zmieniono brzmienie art. 3 przywołanej ustawy o transporcie kolejowym wyłączając, na mocy ust. 2 i ust. 3 tego artykułu, stosowanie zwolnienia gruntów zajętych pod infrastrukturę kolejową od opłat z tytułu użytkowania wieczystego (art. 8) – w przypadku infrastruktury kolejowej, na której zarządca infrastruktury nie*

dopuszczył ruchu kolejowego (infrastruktura nieczynna) i infrastruktury kolejowej wykorzystywanej wyłącznie do realizacji własnych potrzeb jej właściciela lub jej zarządcy innych niż przewóz osób (infrastruktura prywatna).

Na czas przeprowadzenia kontroli zwolnienia od opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego na podstawie art. 8 ustawy o transporcie kolejowym stosowano wobec gruntów Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste następującym podmiotom:

- 1) Polskie Koleje Państwowe S.A. – płatnik nr 101205 – 894 działek,
- 2) PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – płatnik nr 100286 – 267 działek,
- 3) Przewozy Regionalne Sp. z o.o. – płatnik nr 100751 – 24 działki,
- 4) TK Telekom Sp. z o.o. – płatnik nr 100759 – 1 działka,
- 5) Projekt Katowice Sp. z o.o. – płatnik nr 100760 – 23 działki,
- 6) CTL Maczki-Bór S.A. – płatnik nr 100248 – 27 działek.

Do dnia kontroli Prezydent Miasta Katowice wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, nie zwrócił się do ww. podmiotów o wskazanie, które z oddanych im w użytkowanie wieczyste ewidencyjne działki gruntowe stanowią infrastrukturę nieczynną bądź prywatną (wyłączone ze stosowania zwolnienia od opłat z tytułu użytkowania wieczystego).

W myśl art. 5 ust. 2a i ust. 2b ustawy o transporcie kolejowym, zarządca sporządza statut sieci kolejowej (układ połączonych ze sobą dróg kolejowych zarządzany przez zarządcę infrastruktury) wskazujący linie kolejowe, bocznice kolejowe oraz inne drogi kolejowe przez niego zarządzane, a także wskazujący, które z nich stanowią infrastrukturę nieczynną lub prywatną, a brak statutu sieci kolejowej jest równoznaczny z nadaniem zarządzanej infrastrukturze statusu infrastruktury nieczynnej.

Przez zarządcę infrastruktury, stosownie do art. 4 pkt 7 ustawy (w brzmieniu od 30 grudnia 2016 r.), należy rozumieć podmiot odpowiedzialny za zarządzanie infrastrukturą kolejową albo, w przypadku budowy nowej infrastruktury, podmiot, który przystąpił do jej budowy w charakterze inwestora; zadania zarządcy infrastruktury mogą wykonywać różne podmioty.

W trakcie kontroli do każdego z ww. podmiotów wystosowano pisma wzywające płatników do złożenia w terminie do 31 stycznia 2019 r. oświadczeń o zajęciu gruntów (oznaczonych jako działki ewidencyjne) dotychczas zwolnionych z opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego gruntów zajętych pod infrastrukturę kolejową w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o transporcie kolejowym (elementy wymienione w załączniku nr 1 do ustawy) oraz przypomniano płatnikom, że ciąży na nich obowiązek niezwłocznego informowania organu, tj. Prezydenta Miasta Katowice, każdorazowo o zmianie sposobu zagospodarowania nieruchomości, a w szczególności o zaprzestaniu funkcjonowania przesłanki zwalniającej z opłat.

W następstwie podjętych działań, o których mowa powyżej:

- płatnik nr 100286 poinformował, że grunty wykazane w załączniku do pisma Prezydenta Miasta Katowice GM-V.6843.10.8.2018.AS (268 działek ewidencyjnych) są przedmiotem Decyzji Wojewody Śląskiego nr 1/2017 z dnia 8 czerwca 2017 r. o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej i podlegają zwolnieniu od opłat rocznych na podstawie art. 9s ust. 3c ustawy o transporcie kolejowym. Płatnik nie odniósł się do działki ewidencyjnej nr 64/4 (wskazanej również w załączniku do pisma Prezydenta Miasta Katowice), która nie była objęta ww. Decyzją Wojewody Śląskiego (wydanej dla 267 działek ewidencyjnych), a od której również nie uiszczano opłat rocznych;
- płatnikowi nr 101205 (na jego prośbę) przedłużono termin złożenia oświadczenia do 28 lutego 2019 r.;
- płatnik nr 100751 oświadczył, że grunty wykazane w załączniku do pisma GM-V.6843.10.9.2018.AS Prezydenta Miasta Katowice zajęte są pod infrastrukturę kolejową

w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym. Z treści oświadczenia nie wynikało jednoznacznie, że Przewozy Regionalne jako zarządca infrastruktury kolejowej na każdej z tych działek dopuścił ruch kolejowy (infrastruktura kolejowa, na której zarządca infrastruktury nie dopuścił ruchu kolejowego oznacza infrastrukturę nieczynną – art. 4 ust. 1b ustawy o transporcie kolejowym);

- płatnik nr 100759 oświadczył że: grunt położony w Katowicach, oznaczony jako działka nr ew. 77/9 obręb 0001 o pow. 3.331 m², będący w użytkowaniu Spółki, w dalszym ciągu zajęty jest pod infrastrukturę kolejową w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o transporcie kolejowym. Dodał, że na terenie objętym użytkowaniem wieczystym znajduje się budynek administracyjno-techniczny KATS, w którym znajdują się urządzenia techniczne zapewniające spółkom z grupy PKP usługi w zakresie prowadzenia ruchu kolejowego, utrzymania urządzeń telekomunikacji kolejowej i udostępnieniu infrastruktury telekomunikacyjnej do sterowania urządzeniami SRK, co wyczerpuje znamiona wykorzystywania przedmiotowego gruntu pod infrastrukturę kolejową zdefiniowaną przez Urząd Transportu Kolejowego. Z treści złożonego przez płatnika oświadczenia nie wynika jednoznacznie, że na działce tej zarządca infrastruktury dopuścił ruch kolejowy (infrastruktura kolejowa, na której zarządca infrastruktury nie dopuścił ruchu kolejowego oznacza infrastrukturę nieczynną – art. 4 ust. 1b ustawy o transporcie kolejowym);

- płatnikowi nr 100760 (na jego prośbę) przedłużono termin złożenia oświadczenia do 28 lutego 2019 r.;

- płatnik nr 100248 w piśmie z dnia 28 stycznia 2019 r. wyszczególnił będące w jego użytkowaniu wieczystym gruntowe działki ewidencyjne, ze wskazaniem, dla których z tych działek zastosowano zwolnienie z opłaty rocznej i poinformował o zlikwidowaniu z dniem 30 listopada 2017 r. torów kolejowych na niektórych działkach ewidencyjnych, m.in. na działkach dotąd objętych zwolnieniem od opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego. W przywołanym piśmie CTL LOGISTICS CTL Maczki-Bór S.A. nie odniósł się do działek nr 113/2 i nr 113/1 będących również w jego użytkowaniu wieczystym, jak wynikało z załącznika pisma GM-V.6843.10.12.2018.AS Prezydenta Miasta Katowice z dnia 20 grudnia 2018 r.

Jak wyjaśniono, ewentualne dalsze działania wobec płatników nr 101205 i nr 100760 uzależnione są od oświadczenia, jakie te podmioty złożą do 28 lutego 2019 r., natomiast odnośnie płatnika nr 100248 CTL Maczki Bór S.A. – na nieruchomościach, na których zostały zlikwidowane pod koniec 2017 r. tory kolejowe, zostaną przywrócone opłaty roczne ze skutkiem od 2018 r.

CTL LOGISTIC CTL Maczki-Bór S.A. nie wskazał żadnej z ewidencyjnych działek gruntowych zabudowanych torem kolejowym (dotąd objętych zwolnieniem z opłat rocznych) jako działki stanowiącej infrastrukturę prywatną. Infrastruktura prywatna, stosownie do art. 4 pkt 1c ustawy o transporcie kolejowym, oznacza infrastrukturę kolejową wykorzystywaną wyłącznie do realizacji własnych potrzeb jej właściciela lub jej zarządcy innych niż przewóz osób.

W myśl art. 73 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.), jeżeli po oddaniu nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste nastąpi trwała zmiana sposobu korzystania z nieruchomości, powodująca zmianę celu, na który nieruchomość została oddana, stawkę procentową opłaty rocznej zmienia się stosownie do tego celu. Dalej, jak stanowi art. 77 ust. 3 ww. ustawy, aktualizacji opłaty rocznej dokonuje się z urzędu albo na wniosek użytkownika wieczystego nieruchomości gruntowej, na podstawie wartości nieruchomości gruntowej określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Jak stanowi art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu państwa obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu państwa następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów. W myśl art. 42 ust. 5 ww. ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, przy czym na mocy art. 11 ust. 1 przywołanej wcześniej ustawy o gospodarce nieruchomościami organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta (tutaj Prezydent Miasta na prawach powiatu), wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 1, pkt 2, pkt 5 powyżej wskazanej ustawy o gospodarce nieruchomościami, zasobem nieruchomości Skarbu Państwa gospodarują starostowie (Prezydent Miasta na prawach powiatu), wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, a w szczególności ewidencjonują nieruchomości zgodnie z katastrzem nieruchomości; zapewniają wycenę tych nieruchomości; wykonują czynności związane z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzą windykację tych należności. Zgodnie również z art. 12 ww. ustawy organy działające za Skarb Państwa, są zobowiązane do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Zadania, o których mowa powyżej wykonywali pracownicy Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w powyższym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału.

Wniosek nr 6

Podjąć działania mające na celu dokończenie weryfikacji zasadności stosowania zwolnienia z opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wobec wszystkich nieruchomości Skarbu Państwa (działek ewidencyjnych) będących w użytkowaniu wieczystym płatników o numerach 101205, 100286, 100751, 100759, 100760 i 100248, mając na uwadze art. 8 w związku z art. 3 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 710 z późn. zm.) oraz art. 12 w związku z art. 11 ust. 1, art. 25 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 5, art. 73 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.), a także art. 42 ust. 5 i art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.) a w przypadku stwierdzenia braku podstaw zastosowania przedmiotowego zwolnienia, naliczyć opłatę z tytułu użytkowania wieczystego.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Gospodarki Mieniem w zakresie wykonywania zadań dotyczących stosowania zwolnień od opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa, stosownie do art. 8 w związku z art. 3 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2019 r., poz. 710 z późn. zm.), mając na uwadze art. 42 ust. 5 i art. 162 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.) oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

- W 2015 r. dokonano sprzedaży nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa położonych przy ul. Józefowskiej 6 w Katowicach w trybie przetargu pisemnego nieograniczonego (II przetarg), pomimo że jedyne kryterium oceny ofert stanowiła cena. Sprzedający nie ustalił innych kryteriów w warunkach przetargu, celem wyboru najkorzystniejszej oferty.

Stosownie do art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.), przetarg ustny ma na celu uzyskanie najwyższej ceny, natomiast przetarg pisemny ma na celu wybór najkorzystniejszej oferty.

Zgodnie natomiast z § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490) pisemna oferta powinna zawierać proponowany sposób realizacji dodatkowych warunków przetargu.

Przetarg na sprzedaż nieruchomości zorganizowany został przez Prezydenta Miasta Katowice wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej wspólnie z Syndykiem Przedsiębiorstwa Produkcji i Montażu Urządzeń Elektrycznych Budownictwa „Elektromontaż” nr 2 z siedzibą w Katowicach. Wojewoda Śląski udzielił zgody na sprzedaż ww. nieruchomości Skarbu Państwa w drodze przetargu zarządzeniem Nr 78/10 z dnia 15 marca 2010 r.

Przedmiotem sprzedaży był udział $\frac{3}{4}$ części w działce nr 30 o pow. 590 m², $\frac{1}{2}$ części w działce nr 62 o pow. 4230m², $\frac{3}{4}$ części w działkach o nr: 45, 46, 88 i 95 o łącznej pow. 11.279 m², $\frac{3}{4}$ części w działkach o nr: 50, 61, 87, 94 o łącznej pow. 14.057 m², $\frac{1}{2}$ części w działkach o nr 51 i 66 o łącznej pow. 5.614 m² oraz sprzedaż prawa użytkowania wieczystego działek: nr 35 o pow. 783 m², nr 65 o pow. 565 m².

Ogłoszenie o I przetargu na sprzedaż ww. nieruchomości podpisał p. Piotr Uszok – były Prezydent Miasta Katowice, natomiast ogłoszenie o II przetargu podpisał p. Marcin Krupa – Prezydenta Miasta Katowice.

Zadania w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa należały do pracowników Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 8

Ustalać dodatkowe kryteria w warunkach przetargu przy zbywaniu nieruchomości w trybie przetargu pisemnego nieograniczonego, mając na uwadze art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.) oraz § 17 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 190 z późn. zm.).

- W zakresie postępowań na zbycie nieruchomości Skarbu Państwa przeprowadzonych w latach 2015 - 2018 stwierdzono:
 - w wykazach nieruchomości Skarbu Państwa przeznaczonych do sprzedaży podano niepełny opis nieruchomości, ograniczając się do wskazania czy grunt jest zabudowany lub niezabudowany, bez wskazania istotnych informacji w zakresie np. zabudowy nieruchomości, kształtu działek, dostępie do dróg, czy istniejących instalacjach. Było to niezgodne z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło sprzedaży:

➤ w drodze bezprzetargowej: działki nr 90/1 przy ul. Zabrskiej w Katowicach (wykaz z dnia 19 maja 2015 r., oraz działek o nr 1643/97 i 6106 położonych przy ul. Koraszewskiego (wykaz z dnia 13 października 2015 r.),

➤ w drodze przetargu ustnego nieograniczonego:

- działki nr 218 o pow. 487 m² położonej przy ul. Dworcowej w Katowicach,

- działek o nr 6/9 o pow. 514 m² i 11/4 o pow. 1808 m² przy ul. Owocowej w Katowicach,

- działek o nr 1469/29, 2018/29, 1467/29, 1465/27 i 1463/13 o łącznej powierzchni 1770 m² położonych przy ul. Zamenhofs w Katowicach,

- działek o nr 1/4, 1/26, 1/27, 1/28, 1/31 i 1/32 o łącznej pow. 50.353 m², udziału wynoszącego 83/100 w prawie użytkowania wieczystego działki nr 1/30 o pow. 1299 m², siedmiu lokali użytkowych wraz z oddaniem w użytkowanie wieczyste ułamkowych części działki nr 1/29 o pow. 6105 m² położonych przy ul. Asnyka w Katowicach,

➤ w drodze przetargu pisemnego nieograniczonego nieruchomości Skarbu Państwa oraz udziałów Skarbu Państwa w nieruchomościach położonych przy ul. Józefowskiej 6 o nr: 35 o pow. 783 m², 65 o pow. 565 m², udział $\frac{3}{4}$ części w działce nr 30 o pow. 590 m², $\frac{1}{2}$ części w działce nr 62 o pow. 4230 m², $\frac{3}{4}$ części dz. nr 45 o pow. 6210 m², $\frac{3}{4}$ części działki nr 46 o pow. 363 m², $\frac{3}{4}$ części dz. nr 88 o pow. 4425 m², $\frac{3}{4}$ części dz. nr 95 o pow. 281 m², $\frac{3}{4}$ części w dz. nr 50 o pow. 3026 m², $\frac{3}{4}$ części w dz. nr 61 o pow. 2414 m², $\frac{3}{4}$ części w dz. nr 87 o pow. 4562 m², $\frac{3}{4}$ części dz. nr 94 o pow. 4.55 m², $\frac{1}{2}$ części dz. nr 51 o pow. 1944 m², $\frac{1}{2}$ części dz. nr 66 o pow. 3670 m² W wykazie tym nie wskazano także szczegółowego przeznaczenia nieruchomości.

• w ogłoszeniach o przetargach:

➤ zaniechano zamieszczenia szczegółowych warunków przetargów (stanowiących ich integralną część), poprzestając na wskazaniu miejsca i terminu do zapoznania się z nim, czym naruszono art. 28 ust. 2 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami. Zgodnie z ww. przepisem warunki zbycia w drodze przetargu obwieszcza się w ogłoszeniu o przetargu. Powyższe stwierdzono w przypadku pięciu wskazanych powyżej postępowań w sprawie sprzedaży nieruchomości tj. sprzedaży nieruchomości przy ulicach: Dworcowej, Owocowej, Józefowskiej, Zamenhofs oraz Asnyka w Katowicach;

➤ nie zamieszczano informacji o obciążeniach nieruchomości, poprzestając na wskazaniu, że w Księgach Wieczystych znajdują się wpisy i wskazaniu, że są one dostępne do wglądu w Wydziale Gospodarki Mieniem oraz na stronie Ministerstwa Finansów, co było niezgodne z § 13 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490), a dotyczyło ogłoszenia o I i II przetargu na sprzedaż nieruchomości przy ul. Józefowskiej w Katowicach;

➤ nie wskazano terminu przeprowadzenia I przetargu w ogłoszeniu o II przetargu nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości Skarbu Państwa przy ul. Józefowskiej w Katowicach, co wymagane było art. 38 ust. 2 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami;

• w protokołach z przetargów na sprzedaż nieruchomości nie zamieszczano informacji o obciążeniach nieruchomości, co było wymagane stosownie do § 10 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości. Powyższe dotyczyło protokołów z przetargów na sprzedaż nieruchomości przy ul. Józefowskiej oraz przy ul. Zamenhoffa w Katowicach.

Zadania w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa należały do pracowników Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 9

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Katowice w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowań na zbycie nieruchomości Skarbu Państwa, stosownie do art. 28 ust. 2, art. 35 ust. 2, art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.) oraz § 10 ust. 1 pkt 3 i § 13 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2014 r., poz. 1490), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

- *W latach 2015 - 2018 w wykazach nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę nie zamieszczano pełnego opisu nieruchomości, wysokości opłat z tytułu dzierżawy oraz terminu wnoszenia opłat, co wymagane było art. 35 ust. 2 pkt 3, pkt 6 i pkt 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.).*

W sporządzanych wykazach w zakresie opisu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę wskazywano jedynie symbol nieruchomości (np. B, Bi, Bz, Bp itd.), w zakresie opłat z tytułu z czynszu dzierżawnego zamieszczano informację, że będzie on ustalany w dniu zawarcia umowy dzierżawy w wyniku negocjacji.

Przygotowanie dokumentacji do oddania nieruchomości Skarbu Państwa w dzierżawę należało do pracowników Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 10

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Katowice w zakresie sporządzania wykazów nieruchomości Skarbu Państwa przeznaczonych do oddania w dzierżawę, stosownie do art. 35 ust. 2 pkt 3, pkt ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa:

- *W latach 2014 - 2019 (do zakończenia kontroli) nie egzekwowano od prowadzących działalność gospodarczą dzierżawców nieterminowo regulujących należności z tytułu czynszu za dzierżawione nieruchomości Skarbu Państwa, zwrotu równowartości kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności, zgodnie z art. 10 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r.,*

poz. 403 z późn. zm.).

Powyższe dotyczyło 5 kontrahentów, którzy w ww. okresie nieterminowo opłacili łącznie 74 faktury. Zwłoka w zapłacie należności wynosiła od 1 do 41 dni.

Z wyjaśnień udzielonych przez pracowników Urzędu Miasta Katowice wynikało, że podjęto działania w celu modernizacji systemu komputerowego służącego do ewidencji dochodów i należności z tytułu dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa w zakresie w zakresie naliczania, ewidencjonowania i windykacji rekompensaty kosztów dochodzenia należności od dłużników.

Zadania w zakresie egzekwowania ww. należności należały do pracowników Wydziału Księgowo – Rachunkowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 11

Przeanalizować terminy płatności należności cywilnoprawnych przez kontrahentów prowadzących działalność gospodarczą, a w przypadku nieterminowych wpłat podjąć działania w celu dochodzenia należności, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 118) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Księgowo – Rachunkowego w zakresie dochodzenia ww. należności, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie wynagrodzeń:

- W 2014 roku zaniechano udzielenia zaległego urlopu wypoczynkowego p. Piotrowi Uszokowi – byłemu Prezydentowi Miasta Katowice w liczbie 5 dni za 2013 r. w terminie do dnia 30 września 2014 r., co było niezgodne z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisu, urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z art. 163 należało pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Ponadto, w myśl art. 152 Kodeksu pracy, pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego, którego pracownik nie może się zrzec. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop za lata 2013 - 2014 w związku z upływem w 2014 r. kadencji Prezydenta Miasta Katowice wypłacono dnia 15 grudnia 2015 r. w łącznej kwocie 18.401,60 zł brutto w tym ekwiwalent za niewykorzystane 5 dni zaległego urlopu wypoczynkowego z 2013 r. wynosił 2.968,00 zł brutto.

Czynności z zakresu prawa pracy wobec byłego Prezydenta Miasta Katowice zgodnie z pismem Nr OR.IV.1020/32/09 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 7 stycznia 2009 r. wykonywał p. Janusz Waląg – Sekretarz Miasta Katowice. Pismo Nr OZ-IV.2121.4.163.2014 w sprawie przyznania ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy z dnia 8 grudnia 2014 r. podpisał p. Janusz Waląg – Sekretarz Miasta Katowice.

Wniosek nr 12

Zapewnić prawidłowe udzielanie urlopów pracownikom Urzędu Miasta Katowice zgodnie z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r., poz. 108 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3

ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

- *W okresie od lipca do listopada 2018 r. wypłacono wynagrodzenie dla Prezydenta Miasta Katowice w wysokości niższej niż wynikało to z postanowień uchwały Nr III/12/14 Rady Miasta Katowice z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia Prezydenta Miasta Katowice.*

Zgodnie z art. 9 ust.2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1260 z późn. zm.) wynagrodzenie prezydenta ustala rada miasta w drodze uchwały. Z kolei zgodnie z art. 43 ww. ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Pracy.

Stosownie do art. 84 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm.) pracownik nie może zrzec się prawa do wynagrodzenia ani przenieść tego prawa na inną osobę.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 lipca 2018 r. postanowień Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) na sesji Rady Miasta Katowice w dniu 28 czerwca 2018 r. poddano pod głosowanie projekt uchwały zmieniającej wysokość wynagrodzenia dla Prezydenta Miasta Katowice z uwzględnieniem postanowień ww. rozporządzenia. Powyższy projekt uchwały zmieniającej wysokość wynagrodzenia Prezydenta Miasta Katowice nie został przyjęty.

Wniosek nr 13

Podjąć działania w celu wypłaty wynagrodzenia dla Prezydenta Miasta Katowice za okres od lipca do listopada 2018 w wysokości wynikającej z ówczesnie obowiązującej uchwały Nr III/12/14 Rady Miasta Katowice z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia Prezydenta Miasta Katowice, mając na uwadze art. 9 ust. 2 oraz art. 43 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2018, poz. 1260 z późn. zm.) i art. 84 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r., poz. 971 z późn.zm.).

W zakresie wydatków z tytułu dotacji dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych:

- *W latach 2016 - 2017 nieprawidłowo przeprowadzono kontrolę i ocenę realizacji zadania publicznego pod nazwą „Organizacja uprawiania sportu” poprzez brak ustalenia czy zlecone zadanie zostało wykonane w pełnym zakresie przewidzianym w umowach na jego realizację.*

Zadanie realizowano na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2017 r., poz. 1463 z późn. zm.). Na podstawie przepisów art. 27 ust. 2 ww. ustawy, Rada Miasta Katowice ustaliła warunki oraz tryb postępowania o udzielenie dotacji w zakresie rozwoju sportu podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych w uchwale nr LXVI/1338/10 z dnia 25 października 2010 r.

Zgodnie z postanowieniami § 8 ust. 1 pkt 3 ww. uchwały, oferta klubu powinna zawierać w szczególności kalkulacje przewidywanych kosztów realizacji zadania wraz ze wskazaniem udziału środków własnych. Z kolei w § 14 pkt 2) lit. b) tej uchwały, zlecający

zadanie został zobligowany do dokonywania kontroli i oceny realizacji zadania, a w szczególności efektywności i rzetelności wykonania zadania.

W wykonaniu ww. uchwały Prezydent Miasta Katowice wydał zarządzenie Nr 447/2015 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 22 września 2015 r. w sprawie warunków i zasad przyznawania środków finansowych na realizację zadania pod nazwą „organizacja uprawiania sportu” dla katowickich klubów sportowych, w którym ustalił wzór oferty, wzór umowy oraz wzór sprawozdania z realizacji tego zadania z uwzględnieniem ww. wskazań Rady Miasta Katowice. Zarówno w ofercie, jak i w umowie oraz w sprawozdaniu z realizacji tego zadania przewidziano ustalenie kosztów realizacji zadania wraz ze wskazaniem udziału środków własnych.

Ponadto stosownie do przepisów art. 68 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi oraz wiarygodności sprawozdań. Natomiast zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków kierownika jednostki.

Zgodnie z postanowieniami § 3 ust. 2 niżej wymienionych umów na wykonanie tego zadania, miało ono zostać wykonane zgodnie z ofertą będącą załącznikiem do umowy oraz zaktualizowanym, stosownie do przyznanej dotacji harmonogramem i kosztorysem będącym załącznikiem do umowy, stanowiącym podstawę jej rozliczenia.

Ze sprawozdań z wykonania zadania publicznego „Organizacja uprawiania sportu w roku 2016” oraz „Organizacja uprawiania sportu w roku 2017” złożonych przez beneficjentów: Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Naprzód Janów oraz GKS GieKSa Katowice Spółka Akcyjna wynikało, że beneficjenci do realizacji ww. zadań nie zadysponowali wkładu własnego w wysokości zaoferowanej w kosztorysie ofertowym (po aktualizacji) stanowiącym integralną część umowy.

Powyższe dotyczyło:

- dotacji przyznanych dla Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego Naprzód Janów:

- na podstawie umowy z dnia 2 lutego 2016 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Organizacja uprawiania sportu w 2016 r.” w kwocie 420.000 zł, w tym:

- hokej na lodzie mężczyzn - w kwocie 400.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 700.000,00 zł.

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w kwocie 399.915,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 2.810,69 zł;

- hokej na lodzie kobiet - w kwocie 20.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 91.800,00 zł.

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w kwocie 20.000 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 417,12 zł.

- na podstawie umowy z dnia 11 stycznia 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Organizacja uprawiania sportu w 2017 r.” w kwocie 280.000 zł, w tym:

- *hokej na lodzie mężczyzn – w kwocie 230.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 475.000,00 zł.*

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w wysokości 230.000,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 7.517,23 zł.

- *hokej na lodzie kobiet – w kwocie 50.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 25.000,00 zł*

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w wysokości 50.000,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 3.091,32 zł

• *dotacji przyznanej dla GKS GieKSa Katowice Spółka Akcyjna na podstawie umowy z dnia 11 stycznia 2017 r. na wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Organizacja uprawiania sportu w 2017 r.” w kwocie 6.000.000 zł, w tym:*

- *piłka nożna mężczyzn – w kwocie 3.400.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 796.000,00 zł.*

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w wysokości 3.400.000,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 289.518,26 zł.

- *piłka nożna kobiet – w kwocie 100.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 62.000,00 zł.*

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w wysokości 100.000,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 14.115,31 zł.

- *siatkówka mężczyzn – w kwocie 2.500.000 zł, przy udziale środków własnych (w tym sponsorzy prywatni) w wysokości 690.100,00 zł.*

W sprawozdaniu końcowym z wykonania ww. zadania publicznego wskazano koszty zrealizowanego zadania pokryte z dotacji w wysokości 2.500.000,00 zł, natomiast koszty pokryte ze środków finansowych z innych źródeł jedynie w wysokości 196.830,14 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez Naczelnika Wydziału Edukacji i Sportu warunki konkursowe nie określały poziomu środków własnych, które klub powinien przedstawić w ramach oferty i po zakończeniu realizacji zadania w sprawozdaniu. Klub ma za zadanie rozliczyć otrzymane środki z dotacji zgodnie z zasadami zawartymi w umowie i rozliczył do wysokości przyznanej dotacji.

Zadania w zakresie rozliczania dotacji przyznanych klubom sportowym należały do obowiązków pracowników Wydziału Edukacji i Sportu, nad którymi nadzór sprawował Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu.

Wniosek nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Katowice w zakresie dokonywania kontroli i oceny realizacji zadań publicznych z zakresu sportu, w pełnym zaoferowanym zakresie zgodnie z umową i ofertą realizacji zadania, mając na uwadze postanowienia uchwały Nr LXVI/1338/10 Rady Miasta Katowice z dnia 25 października 2010 r. w sprawie ustalenia warunków oraz trybu postępowania o udzielenie dotacji w zakresie rozwoju sportu podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych, zarządzenia Nr 447/2015 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 22 września 2015 r. w sprawie warunków i zasad przyznawania środków finansowych na realizację zadania pod nazwą

„organizacja uprawiania sportu” dla katowickich klubów sportowych, a także art. 68 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

- *W latach 2016 - 2017 w trzech umowach zawartych z Międzyszkolnym Uczniowskim Klubem Sportowym „Naprzód” Janów oraz GKS Gieksa Katowice S.A. termin rozliczenia zadania publicznego „Organizacja uprawiania sportu w 2016 r.” oraz „Organizacja uprawiania sportu w 2017 r.” ustalono niezgodnie z § 15 ust. 1 uchwały Nr LXVI/1338/10 Rady Miasta Katowice z dnia 25 października 2010 r. w sprawie ustalenia warunków oraz trybu postępowania o udzielenie dotacji w zakresie rozwoju sportu podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych. Zgodnie z postanowieniami ww. uchwały sprawozdanie z wykonania zadania określonego w umowie kluby sporządzają w terminie 30 dni po upływie terminu, na który umowa została zawarta. Natomiast stosownie do postanowień § 9 pkt 2 ww. umów na realizację zadań sprawozdanie z wykonania zadania publicznego powinno zostać sporządzone przez Zleceniobiorcę na formularzu zgodnym z załącznikiem nr 4 do zarządzenia Nr 447/2015 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 22 września 2015 r. w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania tj. odpowiednio do dnia 15 stycznia 2017 r. oraz do dnia 15 stycznia 2018 r.*

Powyższe dotyczyło:

- *umowy nr 548/2016 z dnia 2 lutego 2016 roku zawartej z Międzyszkolnym Uczniowskim Klubem Sportowym „Naprzód” Janów oraz umowy nr 203/2016 z dnia 19 stycznia 2016 r. zawartej z GKS Gieksa Katowice S.A.*
- *umowy nr 537/2017 z dnia 11 stycznia 2017 roku zawartej z Międzyszkolnym Uczniowskim Klubem Sportowym „Naprzód” Janów oraz umowy nr 126/2017 z dnia 11 stycznia 2017 r. zawartej z GKS Gieksa Katowice S.A.*

Zadania w zakresie przygotowania projektów umów na realizację zadań publicznych w zakresie sportu należały do obowiązków pracowników Wydziału Edukacji i Sportu, nad którymi nadzór sprawował Naczelnik Wydziału Edukacji i Sportu.

Wniosek nr 15

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Katowice w zakresie określania w umowach na realizację zadań z zakresu sportu terminu rozliczania zadania publicznego stosownie do postanowień § 15 ust. 1 uchwały Nr LXVI/1338/10 Rady Miasta Katowice z dnia 25 października 2010 r. w sprawie ustalenia warunków oraz trybu postępowania o udzielenie dotacji w zakresie rozwoju sportu podmiotom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych, mając na uwadze art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie długoterminowych aktywów finansowych:

- *W latach 2015 - 2018 nieprawidłowo ujęto w księgach rachunkowych Urzędu operacje gospodarcze dotyczące objęcia przez Miasto Katowice akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego, kwalifikując je jako długoterminowe aktywa finansowe przed wydaniem postanowień sądu rejestrowego. Naruszono tym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września*

1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

Powyższe dotyczyło:

- objęcia akcji w GKS GieKSa Katowice S.A. z siedzibą w Katowicach, ponieważ w latach objętych kontrolą ośmiokrotnie podwyższano kapitał zakładowy tej spółki, a w każdym przypadku nabycie akcji ujmowano w ewidencji księgowej Urzędu przed dniem wydania postanowienia sądu rejonowego. Rozbieżność pomiędzy zaistniałymi zdarzeniami gospodarczymi a ujęciem ich w księgach rachunkowych wynosiła od 31 dni do 104 dni,
- objęcia udziałów w Szpitalu Murcki sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, ponieważ w latach objętych kontrolą czterokrotnie podwyższano kapitał zakładowy tej spółki, a w każdym przypadku objęcie udziałów ujmowano w ewidencji księgowej Urzędu przed dniem wydania postanowienia sądu rejonowego. Rozbieżność pomiędzy zaistniałymi zdarzeniami gospodarczymi a ich ujęciem w księgach rachunkowych wynosiła od 42 do 91 dni,
- objęcia udziałów w Katowickim Towarzystwie Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, ponieważ w 2018 r. dwukrotnie podwyższano kapitał zakładowy tej spółki, a w każdym przypadku objęcie udziałów ujmowano w ewidencji księgowej Urzędu przed dniem wydania postanowienia sądu rejonowego. Rozbieżność pomiędzy zaistniałymi zdarzeniami gospodarczymi a ich ujęciem w księgach rachunkowych wynosiła od 15 do 42 dni,
- objęcia udziałów w Katowickiej Infrastrukturze Wodociągowo-Kanalizacyjnej sp. z o.o., z siedzibą w Katowicach, bowiem podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 935.942,00 zł nastąpiło 31 października 2018 r. zgodnie z postanowieniem z KRS, natomiast ujęcia zdarzenia w ewidencji księgowej dokonano pod datą 30 listopada 2018 r., tj. w trakcie kontroli.
- objęcia udziałów w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, bowiem w latach objętych kontrolą trzykrotnie podwyższano kapitał zakładowy tej spółki, a w każdym przypadku objęcie udziałów ujmowano w ewidencji księgowej przed dniem wydania postanowienia sądu rejonowego. Rozbieżność pomiędzy zaistniałymi zdarzeniami gospodarczymi, a ich ujęciem w księgach rachunkowych wynosiła od 11 do 41 dni,
- objęcia akcji w Katowickich Wodociągach S.A. z siedzibą w Katowicach, podwyższenie kapitału zakładowy spółki o kwotę 15.499.180,00 zł nastąpiło dnia 20 kwietnia 2017 r. zgodnie z postanowieniem KRS, natomiast w ewidencji księgowej dokonano pod datą 30 listopada 2016 r. i 16 grudnia 2016 r.

Zgodnie z treścią pkt II. Długoterminowe aktywa finansowe, rozdziału I zakładowego planu kont dla jednostki budżetowej „Urząd Miasta” w Wydziale Księgowo-Rachunkowym stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia wewnętrznego Nr 472/2015 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 18 grudnia 2015 r., oraz załącznik nr 2 do zarządzenia wewnętrznego Nr 544/2018 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 31 października 2018 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad prowadzenia rachunkowości, za moment wniesienia i zaksięgowania udziałów lub objęcia akcji przez Miasto Katowice uważa się:

- datę dokonania przelewu środków pieniężnych,
- moment przekazania rzeczowych składników majątku Miasta Katowice po uprzednim sprawdzeniu spełnienia obowiązujących w Mieście Katowice procedur wnoszenia udziałów i obejmowania akcji/podjęcia uchwał Rady Miasta, sporządzenia aktu notarialnego i protokołu przekazania składników majątkowych.

Stosownie do art. 262 § 4 oraz art. 441 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1030 z późn. zm.), podwyższenie kapitału zakładowego tak spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółki akcyjnej następuje dopiero z chwilą wpisania do rejestru, co za tym idzie jest to moment, w którym następuje zdarzenie gospodarcze, które powinno zostać wykazane na koncie 030 – „Długoterminowe aktywa finansowe”.

Skutkiem ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych przed dniem wpisu nabytych udziałów i objętych akcji w podwyższonym kapitale zakładowym do KRS, było wykazanie w bilansie Urzędu Miasta Katowice, jako długoterminowe aktywa finansowe:

- w 2016 r.

➤ *akcji serii W GKS Gieksa S.A. na kwotę 2.000.000,00 zł, pomimo iż wpis do KRS nastąpił 1 lutego 2017 r.,*

➤ *akcji w Katowickie Wodociągi S.A. na kwotę 15.499.180,00 zł, pomimo iż wpis do KRS nastąpił 20 kwietnia 2017 r.*

- w 2017 r.

➤ *akcji serii X GKS Gieksa na kwotę 3.000.000,00 zł, pomimo iż wpis do KRS nastąpił 30 stycznia 2018 r.*

➤ *udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Szpitala Murcki Sp. z o.o. na kwotę 1.500.000,00 zł, pomimo iż wpis do KRS nastąpił 28 lutego 2018 r.*

➤ *udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym TBS Sp. z o.o. na kwotę 9.525.242,09 zł, pomimo iż wpis do KRS nastąpił 9 lutego 2018 r.*

Ponadto, nieprawidłowo zaewidencjonowano na koncie 031-07 kwotę 1.407.159,09 zł z tytułu podwyższenia kapitału zakładowego w TBS pod datą 11 stycznia 2018 r., pomimo iż kwotę tę ujęto wcześniej pod datą 29 grudnia 2017 r.

Powyższym naruszono art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017 r., poz. 2342 z późn. zm.), zgodnie z którym zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu Miasta Katowice, w 2018 r. operacja niesłusznie została wykazana na koncie 031-07 powodując nienależne zwiększenie kwoty udziałów objętych przez Miasto Katowice. Powyższa operacja księgowana na koncie 031-07 została wyksięgowana w trakcie kontroli.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji dotyczących powyższych operacji wykonywał ówczesny Kierownik Referatu Wydatków Budżetowych. Nadzór w tym zakresie pełnił Naczelnik Wydziału Księgowo-Rachunkowego.

Przygotowanie projektów zarządzeń wewnętrznych w zakresie działania komórki należało do Naczelnika Wydziału Księgowo-Rachunkowego.

Zgodnie z dodatkowymi wyjaśnieniami do protokołu kontroli, złożonymi pismem AK.1710.17.2018 z dnia 29 marca 2019 r., które wpłynęło do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w dniu 4 kwietnia 2019 r., uznano fakt ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych związanych z nabyciem udziałów i objęciem akcji na koncie 240 do momentu ich wpisu do KRS, a odpowiednie zapisy zostały zastosowane w sprawozdawczości finansowej za 2018 rok oraz zostaną ujęte w polityce rachunkowości. Powyższe dodatkowe wyjaśnienia do protokołu podpisał p. Bogumił Sobuła – Pierwszy Wiceprezydent Miasta Katowice.

Wniosek nr 16

Zapewnić prawidłowe ewidencjonowanie operacji gospodarczych dotyczących objęcia udziałów i nabycia akcji na koncie 030, na podstawie postanowień sądu rejestrowego, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351) oraz art. 262 § 4 oraz art. 441 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 505), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie rozliczenia z jednostkami samorządu terytorialnego z jej jednostkami organizacyjnymi:

- *Do dnia kontroli, zaniechano przekazania do jednostek budżetowych: Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach, III Liceum Ogólnokształcącego w Katowicach, Palacu Młodzieży w Katowicach wartości gruntów pomimo, że decyzjami o ustanowieniu trwałego zarządu wydanymi w latach 2004 - 2018 przez Prezydenta Miasta Katowice oddano tym jednostkom w trwały zarząd nieruchomości, w tym grunty.*

W myśl art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Zgodnie z art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań oraz dokonanie rozliczeń finansowych.

Stosownie do art. 43 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 10 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), formą prawną władania nieruchomościami przez gminną jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej jest trwały zarząd, ustanawiany w drodze decyzji administracyjnej.

Zgodnie z opisem konta 011 – „Środki trwałe” zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.), na stronie Ma konta 011 ujmuje się w szczególności wycofanie środków trwałych z używania na skutek ich likwidacji z powodu zniszczenia, zużycia, sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania. Tożsame zasady funkcjonowania ww. konta zostały uregulowane w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.).

Zgodnie również z wymogami zakładowego planu kont wprowadzonego zarządzeniami wewnętrznymi Prezydenta Miasta Katowice Nr 95/2014 z dnia 16 marca 2014 r., Nr 472/2015 z dnia 18 grudnia 2015 r. oraz Nr 544/2018 z dnia 31 października 2018 r., na stronie Ma konta 011 ujmuje się rozchód środków trwałych w związku z likwidacją (w wyniku zużycia lub zniszczenia) sprzedażą lub przekazywaniem nieodpłatnym.

Ustanowienie trwałego zarządu stanowi podstawę ujęcia nieruchomości w księgach jednostki organizacyjnej, na rzecz której został on ustanowiony, co wynika z § 2 pkt 5 obu ww. rozporządzeń określających zasady rachunkowości jednostek samorządu terytorialnego (obowiązującego do końca 2017 r. i od 2018 r.).

Zgodnie ze wskazanym przepisem, przez środki trwale rozumie się środki, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, w tym środki trwale stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, otrzymane w zarząd lub użytkowanie i przeznaczone na potrzeby jednostki. W myśl art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości, do środków trwałych zalicza się rzeczowe aktywa trwale i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Stosownie do art. 3 ust. 1 pkt 12 tej ustawy, dla uznania składników majątkowych jako aktywa jednostki, a w konsekwencji do ujęcia ich w księgach rachunkowych i wykazania w sprawozdaniu finansowym (bilansie) jednostki, powinny zostać spełnione warunki określone w tym przepisie. Zatem powinny być to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych.

Powyższe oznacza, że składniki majątkowe, w tym nieruchomości gruntowe otrzymane na podstawie decyzji ustanawiającej trwały zarząd, niezbędne do wykonywania działalności statutowej jednostek budżetowych – jako przeznaczone na potrzeby tych jednostek – powinny zostać ujęte w ewidencji bilansowej tych jednostek. Brak zatem uzasadnienia dla stanu, w którym część nieruchomości objętej trwałym zarządem znajduje się w księgach Urzędu Miasta Katowice (grunt), a część w księgach jednostki, na rzecz której ustanowiono trwały zarząd (zabudowa).

Zgodnie z wyjaśnieniami, z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w komórce merytorycznej (GM) wynikało, że wszystkie grunty stanowiące własność Miasta Katowice oddane w trwały zarząd jednostkom figurują w ewidencji księgowej Urzędu Miasta Katowice na stanie Wydziału Gospodarki Mieniem, natomiast składniki budowlane związane z gruntem znajdują się w ewidencji jednostek. Powyższe wynikało z prowadzonej w Urzędzie Miasta od lat jednolitej polityki ewidencjonowania środków trwałych - grunty Miasta oddane w trwały zarząd jednostkom figurują w całości w ewidencji księgowej Urzędu Miasta Katowice na stanie Wydziału Gospodarki Mieniem. W związku z powyższym w trwały zarząd oddawane są zarówno całe jak i części działki, na co pozwala ustawa o gospodarce nieruchomościami. Niemniej jednak zgodnie z ustawą o rachunkowości nie dopuszczalne jest ewidencjonowanie części środka trwałego, a co za tym idzie części działek (cała działka stanowi jeden środek trwały). W przypadku konieczności przekazania całych działek i przekazywania gruntów dokumentami PT celem ich wprowadzenia na stan ewidencji jednostki wiązałoby się to dla Urzędu Miasta Katowice z koniecznością poniesienia znacznych kosztów na podziały geodezyjne (przykładowo dla Zakładu Zieleni Miejskiej odnosi się to do 45 decyzji). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością (prawidłowością) powyższego sposobu ewidencjonowania jest to, iż takie ujmowanie gruntów nie wpływa na wynik finansowy jednostki - Miasto Katowice sporządza bilans skonsolidowany, co pozwala na przedstawienie pełnego obrazu majątku Miasta niezależnie od ksiąg rachunkowych w których są ewidencjonowane. Poza tym ujmowanie gruntów w jednych księgach w ewidencji bilansowej (Urzędu Miasta) pozwala mieć pełną kontrolę nad powyższym majątkiem i sposobem jego wykorzystania.

Zadania w zakresie przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę prowadzenia ewidencji księgowej gruntów przez Wydział Księgowo – Rachunkowy należały do pracowników Wydziału Gospodarki Mieniem. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału, do którego obowiązków zgodnie z zakresem czynności należało terminowe przekazywanie wszelkich informacji dotyczących zdarzeń gospodarczych do Wydziału Księgowo – Rachunkowego celem ich zaewidencjonowania ich w księgach rachunkowych.

Wniosek nr 17

Podjąć działania w celu przekazania do jednostek budżetowych: Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach, III Liceum Ogólnokształcącego w Katowicach, Pałacu Młodzieży w Katowicach wartości gruntów oddanych tym jednostkom w trwałe zarząd na podstawie decyzji Prezydenta Miasta Katowice, mając na uwadze przepisy art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2019 r., poz. 351), a także art. 3 ust. 1 pkt 12, pkt 15 tej ustawy w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.) oraz opisu konta 011 zawartego w załączniku do ww. rozporządzenia.

W zakresie podatków i opłat lokalnych:

- *Do dnia kontroli, zaniechano wezwania podatnika, spółki akcyjnej, o nr karty kontowej 0/3990 do złożenia korekt deklaracji na podatek od nieruchomości za 2014 r. i 2018 r., pomimo że na podatniku ciążył taki obowiązek. Powyższe było niezgodne z art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.). Stosownie do powyższego przepisu, organ podatkowy może żądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku. Stosownie do art.6 ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm.), osoby prawne są obowiązane odpowiednio skorygować deklaracje w razie zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w art.6 ust. 3 tej ustawy, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tego zdarzenia. W myśl wskazanego przepisu, jeżeli w trakcie roku podatkowego zaistniało zdarzenie mające wpływ na wysokość opodatkowania w tym roku, a w szczególności zmiana sposobu wykorzystywania przedmiotu opodatkowania lub jego części, podatek ulega obniżeniu lub podwyższeniu, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło to zdarzenie. Nie podjęto również działań w celu wydania prawidłowych decyzji określających wysokość zobowiązania podatkowego. W dniach 22 grudnia 2014 r., 3 lutego 2015 r., 29 stycznia 2018 r. do Urzędu Miasta Katowice wpłynęły m.in. deklaracje na podatek od nieruchomości na 2014 r., na 2015 r., na 2018 r., w których ww. podatnik wykazał do opodatkowania budynki mieszkalne, grunty pozostałe. W marcu 2015 r. wpłynęła do Urzędu korekta deklaracji na 2015 r., w której podatnik dokonał zmniejszenia od 1 stycznia 2015 r. zadeklarowanych powierzchni gruntów i budynków w związku ze sprzedażą 29 października 2014 r. lokalu mieszkalnego oraz udziału w gruncie oraz sprzedażą 18 grudnia 2014 r. części budynku oraz udziału w gruncie.*

W 2018 r. podatnik ten dokonywał również sprzedaży części nieruchomości lokali mieszkalnych, komórek wraz z gruntem na podstawie umów sprzedaży z 10 maja 2018 r., 28 czerwca 2018 r., które wpłynęły do Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych Urzędu Miasta Katowice odpowiednio w maju 2018 r., lipcu 2018 r., oraz na podstawie umowy z dnia 25 maja 2018 r. o zmianie odrębnej własności lokali i oświadczenia o zmianie wysokości udziałów w nieruchomości wspólnej, zmniejszył powierzchnię jednego z lokali użytkowych, o powierzchnię komórki lokatorskiej, na której odnotowano wpływ do Kancelarii Ogólnej Miasta Katowice 1 czerwca 2018 r.

W związku z ww. zmianami w posiadanych nieruchomościach związanymi ze zbyciem części nieruchomości oraz zmniejszeniem lokalu użytkowego, podatnik nie złożył korekt deklaracji na podatek od nieruchomości na 2014 r. za miesiące listopad i grudzień oraz za 2018 r., pomimo takiego obowiązku.

W trakcie kontroli wezwano podatnika do złożenia korekt deklaracji na podatek od nieruchomości za 2014 r. oraz 2018 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami, opóźnienie dotyczące wystosowania przez organ podatkowy wezwania wynikało m.in. z braków kadrowych, okresu urlopowego i przebywania osoby prowadzącej rejon (który obejmuje ww. Spółkę) w okresie od 16.07.2018 r. do 07.09.2018 r. na urlopie wypoczynkowym i wychowawczym. Po wystosowanym wezwaniu do złożenia korekty deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2018 Spółka złożyła korektę deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2018 w dniu 17.12.2018 r. Jednakże nie dołączyła stosownych załączników do deklaracji stanowiących jej integralną część. Wobec powyższego, 7 stycznia 2019 r. wystosowano kolejne wezwanie do Spółki do uzupełnienia deklaracji o stosowne załączniki.

Zadania w zakresie wykonywania prac związanych z wymiarem podatku od nieruchomości należały do zakresu czynności pracowników Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 18

Podjąć działania celem wyegzekwowania od podatnika o nr karty kontowej 0/3990 korekty deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości, stosownie do art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 800 z późn. zm.) oraz wymogów art. 6 ust. 3 i art. 6 ust. 9 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1445 z późn. zm.), a w przypadku braku złożenia korekty deklaracji przez podatnika – celem wydania decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego, o której mowa w art. 21 § 3 ww. ustawy Ordynacja podatkowa.

- *W latach 2014 - 2018 zaniechano dokonania prawidłowych czynności sprawdzających, celem ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami wobec podatników o nr kart kontowych 30/14637, 0/1077 0/2761, 0/2696, 0/1535, 0/1667, 0/1500. Naruszono tym art. 272 pkt 3 oraz art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, organy podatkowe pierwszej instancji, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia*

deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Powyższe dotyczyło podatników:

- o nr karty kontowej 30/14637, któremu w okresie od 2015 r. do 9 stycznia 2019 r. zaniechano opodatkowania podatkiem od nieruchomości gruntu zabudowanego czterokondygnacyjnym budynkiem mieszkalno-użytkowym nabytym przez podatnika 28 września 2015 r., pomimo iż grunty te zostały zadeklarowane przez ww. podatnika w złożonej 5 grudnia 2016 r. informacji w sprawie podatku od nieruchomości. W konsekwencji powyższego nie wydano prawidłowych decyzji ustalających wysokość zobowiązania podatkowego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 849 z późn zm.), opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają grunty. W myśl art. 6 ust. 7 tej ustawy, podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. W dniach 14 grudnia 2016 r. (za 2015 r. i 2016 r.), a następnie 25 stycznia 2017 r. (za 2017 r.) oraz 24 stycznia 2018 r. (za 2018 r.) podatnikowi wystawiono decyzje w sprawie podatku od nieruchomości.

W powyższych decyzjach pominięto grunty, wymiarem zostały objęte jedynie budynki. W dniu 10 stycznia 2019 r. podatnikowi wystawiono decyzje w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na lata 2015 - 2018 w łącznej kwocie 698,00 zł, w których wymiarem objęto grunty pozostałe, zgodnie ze złożoną 5 grudnia 2016 r. informacją w sprawie podatku od nieruchomości oraz zapisami w ewidencji gruntów i budynków, w tym:

decyzję w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na rok 2015 w wysokości 53,00 zł,
decyzję w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na rok 2016 w wysokości 213,00 zł,
decyzję w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na rok 2017 w wysokości 213,00 zł,
decyzję w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości na rok 2018 w wysokości 219,00 zł.
Podatnik ten uregulował ww. podatek 11 marca 2019 r.

- o nr karty kontowej 0/1077, będącego stowarzyszeniem, który w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2014 – 2018 nie wykazywał do opodatkowania wszystkich budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej znajdujących się na gruncie podatnika. W deklaracjach tych podatnik wykazywał od 2014 r. do marca 2017 r. budowle o łącznej wartości 59.557,32 zł, a od kwietnia 2017 r. o wartości 32.100,00 zł. Natomiast, zgodnie z przeprowadzoną przez pracowników Regionalnej Izby Obrachunkowej oraz pracowników Urzędu Miasta Katowice wizją w terenie w dniu 17 stycznia 2019 r., na gruncie podatnika znajdują się także: wybetonowany parking, reklamy na betonowych słupach, chodniki wyłożone kostką brukową, asfaltowa droga, ogrodzenie, których to podatnik nie wymienił w deklaracji. Nadmienić należy, iż na powyższym terenie znajdują się: restauracja (ogólnodostępna) oraz budynek, w którym prowadzona była i jest działalność gospodarcza (wynika to ze złożonych deklaracji na podatek od nieruchomości na 2016 r., 2017 r. i 2018 r.) w zakresie odpłatnego bądź nieodpłatnego zakwaterowania (hostel).

Organ podatkowy nie wszczynał postępowania w tym zakresie, jak również nie skorzystał z możliwości przeprowadzenia kontroli podatkowej, o której mowa w art. 281 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Zgodnie ze wskazanym przepisem, organy podatkowe pierwszej instancji mogą również przeprowadzić kontrolę podatkową u podatników. Zgodnie z art. 281 § 2 ww. ustawy, celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn zm.), opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, podlegają budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Stosownie do art. 1a ust. 1 pkt 2 tej ustawy, budowlą jest obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

W trakcie kontroli, 9 stycznia 2018 r. wezwano podatnika do złożenia wyjaśnień oraz korekt deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2014 -2018 w związku z brakiem wykazania w deklaracjach budowli - chodników, betonowych słupów reklamowych oraz części utwardzonego terenu kostką brukową (parkingu) wykorzystywanego na cele prowadzenia działalności gospodarczej przez najemców.

- o nr kart kontowych 0/2761, 0/2696, 0/1535, 0/1667, 0/1500, będącymi jednostkami oświatowymi, którzy w deklaracjach na podatek od nieruchomości za lata 2014 - 2018 nie deklarowali do opodatkowania pomieszczeń zajętych przez pielęgniarke. Pomieszczenia te zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych wykazywane były jako zwolnione z podatku od nieruchomości.

Zwolnienie z podatku od nieruchomości dla szkół i placówek oświatowych określa art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, zwolnione z podatku od nieruchomości są publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy. Zwolnienie to nie dotyczy jednak przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą inną niż działalność oświatowa. Mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn.zm.), a następnie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 z późn zm.), określające działalność prowadzoną w ramach systemu oświaty, należy stwierdzić, iż obejmuje ona kształcenie i wychowanie dzieci i młodzieży. Działania, które powinien zapewnić system oświaty, określa art. 1 ww. ustawy. Są to m.in. działania zapewniające realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju, wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 10, art. 3 oraz art. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217 z późn zm.), działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania są działalnością w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych. Świadczenia zdrowotne mogą być udzielane m.in. przez osoby fizyczne wykonujące zawód medyczny lub przez grupową praktykę pielęgniarce.

W świetle przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.), a obecnie ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r. poz. 646 z późn zm.), a także ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, która dla określenia pojęcia działalności gospodarczej odwołuje się do przepisów tej ustawy, działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych stanowi działalność gospodarczą. Zgodnie z art. 83a ustawy o systemie oświaty, obecnie art. 180 ust.1 ustawy prawo oświatowe, prowadzenie szkoły lub placówki oraz zespołu nie jest działalnością gospodarczą. Z powyższego wynika, że zwolnienie z art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy

o podatkach i opłatach lokalnych nie dotyczy nieruchomości lub ich części zajętych na udzielanie świadczeń zdrowotnych. Zwolnienie z podatku od nieruchomości dotyczy tylko nieruchomości zajętych na działalność oświatową.

W trakcie kontroli, 9 stycznia 2019 r. wezwano ww. podatników na podstawie art. 274a § 2 ustawy Ordynacji podatkowej, do udzielenia wyjaśnień w zakresie zaniechania opodatkowania gabinetów pielęgniarek/higienistek oraz uzupełnienia deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2014 - 2018. Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych, po złożeniu wyjaśnień przez ww. podatników, organ podatkowy przeprowadzi stosowne postępowanie wyjaśniające.

Zadania w zakresie spraw związanych z wymiarem, dokonywania czynności sprawdzających deklaracje, informacje podatkowe należały do pracowników Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych. Nadzór w tym zakresie pełnił Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 19

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych w zakresie dokonywania prawidłowych czynności sprawdzających deklaracje w sprawie podatku od nieruchomości, informacje podatkowe oraz prowadzenia postępowań wyjaśniających w zakresie opodatkowania, sporządzania projektów decyzji wymiarowych, stosownie do art. 21, art. 272 pkt 3, art. 274a § 1 i § 2, art. 281 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800 z późn zm.) oraz wymogów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1445 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

Wniosek nr 20

Ponownie przeanalizować prawidłowość opodatkowania nieruchomości podatników o nr kart kontowych 0/1077, 0/2761; 0/2696; 0/1535; 0/1667; 0/1500, mając na uwadze art. 21, art. 272 pkt 3, art. 274 a § 1, § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r., poz. 800 z późn. zm.) oraz wymogi ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1445 z późn. zm.), a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wszcząć wobec ww. podatników postępowanie podatkowe w trybie art. 165 ustawy Ordynacja podatkowa w celu ustalenia prawidłowego wymiaru.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *Nieprawidłowo sporządzono roczne sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 r. poprzez zaniechanie wykazania w tym sprawozdaniu w dziale 756, rozdziale 75615, § 031, kolumnie 15, kwoty 33.904,40 zł wynikającej z Decyzji nr PO-III.3120.2.7.2016.MM wydanej przez Prezydenta Miasta Katowice podatnikowi o nr karty kontowej 0/709 (spółce z o.o.) w dniu 10 czerwca 2016 r., a dotyczącej rozłożenia na raty zaległości w podatku od nieruchomości.*

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 11 lit. b Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do

rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 119 z późn zm.), w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności podatku, zwalniania z obowiązku pobrania bądź ograniczenia poboru - wykazuje się kwoty dotyczące skutków decyzji organów podatkowych za okres sprawozdawczy. Skutki wykazane w tej kolumnie powinny wynikać z decyzji organu podatkowego, zarówno w zakresie bieżących, jak i zaległych należności. W przypadku podjęcia przez organ podatkowy decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty zapłaty podatku bądź zaległości podatkowej, skutki finansowe wynikające z tych decyzji powinny być wykazywane za kolejne okresy sprawozdawcze w roku, w którym została wydana decyzja. Wykazane kwoty nie muszą wynikać z rejestrów przypisów i odpisów.

W myśl § 9 ust. 1, ust. 2 ww. rozporządzenia, kierownicy jednostek, są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Od 13 stycznia 2018 r. obowiązuje w powyższym zakresie rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 109 z późn. zm.).

W dniu 8 kwietnia 2015 r. podatnikowi o nr karty kontowej 0/709 Prezydent Miasta Katowice na podstawie Decyzji Nr PO.III.3120.2.2.2015.MM rozłożył zapłatę zaległości z tytułu podatku od nieruchomości wraz z odsetkami za zwłokę za okres od maja 2013 r. do września 2014 r. w łącznej kwocie 163.857,40 zł, w tym należność główna w kwocie 149.732,40 zł oraz odsetki w wysokości 14.125,00 zł, na 12 rat w kwocie 6.600,00 zł oraz 13 ratę w pozostałej wysokości doliczając należną opłatę prolongacyjną.

Zgodnie z przytoczoną powyżej decyzją, 13 rata płatna miała być do dnia 29 kwietnia 2016 r. w wysokości 88.730,40 zł, w tym należność główna: 79.794,40 zł, odsetki w wysokości 4.893,00 zł oraz opłata prolongacyjna w wysokości 4.073,00 zł.

W dniu 8 kwietnia 2016 r. do Urzędu Miasta Katowice wpłynął wniosek ww. podatnika o wyrażenie zgody na zapłatę ostatniej 13 raty zaległości podatkowej będącej przedmiotem ww. decyzji w kwocie 88.730,40 zł przypadającej do zapłaty do dnia 29 kwietnia 2016 r. w 12 miesięcznych ratach po 7.394,20 zł.

W dniu 10 czerwca 2016 r. na podstawie Decyzji nr PO-III.3120.2.7.2016 MM Prezydent Miasta Katowice rozłożył zaległość podatkową w podatku od nieruchomości ujętej w ostatniej 13 racie decyzji Prezydenta Miasta Katowice z dnia 8 kwietnia 2015 r. znak: PO.III.3120.2.2.2015.MM na 12 rat doliczając opłatę prolongacyjną. Termin płatności pierwszej raty przypadął na dzień 30 czerwca 2016 r. zaś ostatniej na dzień 31 maja 2017 r. Zgodnie z postanowieniami ww. decyzji termin płatności 5 ostatnich rat przypadął odpowiednio:

- na 31 stycznia 2017 r. w wysokości: 6.694,00 zł – należność główna,
- na 28 lutego 2017 r. w wysokości: 6.741,00 zł – należność główna,
- na 31 marca 2017 r. w wysokości: 6.783,00 zł – należność główna,
- na 30 kwietnia 2017 r. w wysokości 6.821,00 zł – należność główna;
- na 31 maja 2017 r. w wysokości 6.865,40 zł – należność główna.

W sumie w 2017 r. ww. podatnik był zobowiązany do zapłaty z tytułu należności głównej kwoty 33.904,40 zł (5 rat). Zgodnie z danymi wynikającymi z karty kontowej ww. podatnika kwota ta, zgodnie z harmonogramem splat została uiszczona do 31 maja 2017 r.

W rocznym sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 r. w rozdziale 75615 – „Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek

organizacyjnych”, § 031 – „Wpływy z podatku od nieruchomości”, w kolumnie 15 – „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja Podatkowa obliczone za okres sprawozdawczy - rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności, zwolnienie z obowiązku pobrania ograniczenie poboru” wykazano kwotę 377.872,00 zł, zamiast kwoty 411.476,40 zł, wynikającej z trzech decyzji Prezydenta Miasta Katowice. Decyzje te zostały wydane trzem podatnikom podatku od nieruchomości w dniach 13 grudnia 2016 r., 24 października 2016 r., 10 czerwca 2016 r. Różnica pomiędzy danymi wynosiła kwotę 33.904,40 zł i dotyczyła ww. decyzji nr PO-III.3120.2.7.2016 MM z dnia 10 czerwca 2016 r.

Zgodnie z dokumentacją przekazaną przez Wydział Podatków i Opłat Lokalnych, obecnie Wydziału Egzekucji i Orzecznictwa Podatkowego, na podstawie których sporządzane były sprawozdania Rb-27 S w zakresie rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności, zwolnień z obowiązku pobrania, ograniczenia poboru, decyzja nr PO-III.3120.2.7.2016.MM z dnia 10 czerwca 2016 r. została wykazana przez wydział merytoryczny w zestawieniu przekazanym w dniu 12 stycznia 2017 r. do Wydziału Księgowo-Rachunkowego.

Zadania w zakresie wyliczania skutków udzielonych ulg niezbędnych do opracowania sprawozdań z realizacji wpływów podatkowych należały do inspektorów Referatu Dochodów Podatkowych w Wydziale Księgowo-Rachunkowym. Nadzór w tym zakresie pełnił Kierownik Referatu.

Sprawozdanie jednostkowe roczne Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2016 r. podpisali Główna Księgowa Urzędu Miasta Katowice oraz z up. Prezydenta Miasta Katowice p. Bogumił Sobula – Pierwszy Wiceprezydent Miasta Katowice.

Wniosek nr 21

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Dochodów Podatkowych w Wydziale Księgowo-Rachunkowym w zakresie prawidłowego wykazywania w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego, danych dotyczących rozłożenia na raty zaległości w podatku od nieruchomości, stosownie do § 3 ust. 1 pkt 11 lit. b Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącego załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 109 z późn zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

- Do grudnia 2018 r. niebieżąco prowadzono księgi rachunkowe Urzędu Miejskiego w Katowicach w zakresie kosztów środków trwałych w budowie i rozliczania tych kosztów na uzyskane efekty zadań zrealizowanych w latach 2013 - 2017. Naruszono tym art. 20 ust.1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań oraz dokonanie rozliczeń finansowych.

Powyższe polegało na:

- zaniechaniu przyjęcia na stan środków trwałych do dnia 31 grudnia 2017 r. wartości środków trwałych uzyskanych w wyniku zakończonych inwestycji oraz oddanych do użytkowania na łączną kwotę 282.253,15 zł. Dotyczyło to dziesięciu zadań inwestycyjnych, które zostały wykazane na koniec 2017 r. na saldzie konta 080 „Środki trwałe w budowie (inwestycje)”. Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników urzędu oraz przedłożonymi dokumentami, ww. zadania zakończyły się do 2017 r.,
 - zaniechaniu wyksięgowania nakładów, które stanowiły wydatki bieżące na kwotę 3.500,00 zł oraz zostały zakończone bez efektu na kwotę 48.900,00 zł.
- Zgodnie z art. 4 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy oraz obowiązane są do okresowego ustalania drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów.

Odpowiedzialność merytoryczna oraz rzeczowa zgodnie z posiadanymi kompetencjami w zakresie m.in. zawierania umów, wydatkowania środków pieniężnych oraz ich klasyfikowania zgodnie z charakterem realizacji zadań na wydatki bieżące lub majątkowe należały do Naczelnika Wydziału Zarządzania Kryzysowego oraz Naczelnika Wydziału Kształtowania Środowiska, którzy sporządzali plany budżetowe i byli dysponentami środków budżetowych. Służby księgowe (Wydział Księgowo-Rachunkowy) na podstawie otrzymanych dokumentów dokonywały ewidencji na kontach księgowych.

W wyniku nieterminowego rozliczania nakładów inwestycyjnych i nie przenoszenia zakończonych, zdatnych do użytku i faktycznie używanych środków trwałych brak było ujmowania w księgach Urzędu kosztów amortyzacji oraz wartości ich umorzenia. W trakcie kontroli powyższe nakłady rozliczono ujmując zapisy do miesiąca grudnia 2018 r. w księgach rachunkowych Urzędu Miasta.

Gotowe środki trwałe, które były użytkowane, powinny podlegać umorzeniu z tytułu ich zużycia i obciążać koszty poszczególnych lat, wpływając na wynik finansowy osiągnięty przez jednostkę – Urząd Miasta w Katowicach w kwotach:

- w 2013 r. – 1.043,51 zł,
- w 2014 r. – 4.486,05 zł,
- w 2015 r. – 8.210,14 zł,
- w 2016 r. – 26.838,43 zł,
- w 2017 r. – 63.644,04 zł.

Powyższe świadczyło także o nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji w drodze weryfikacji konta 080 wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

Naczelnik Kształtowania Środowiska oraz Naczelnik Zarządzania Kryzysowego potwierdzili zgodność figurujących na kontach 080-002-01 oraz 080-003-90 kwot nakładów inwestycyjnych oraz fakt, że wymienione w protokole weryfikacyjnym zadania inwestycyjne będą kontynuowane.

Zgodnie z dodatkowymi wyjaśnieniami złożonymi do protokołu kontroli, pismem z dnia 29 marca 2019 r., z datą wpływu do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach 4 kwietnia 2019 r., Naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego potwierdzał protokoły weryfikacji, nie mając świadomości, że winien wprowadzić na majątek Miasta Katowice jako już zrealizowaną inwestycję. Jednakże działania pracownika nie były spowodowane świadomym działaniem czy rażącym niedbalstwem, ale brakiem zrozumienia procedur. W związku z powyższym podjęto działania, mające na celu eliminację takich zdarzeń

w przyszłości. Cykliczne szkolenia, w których uczestniczą pracownicy Wydziału zostaną poszerzone o problematykę przyjmowania środków trwałych na stan Miasta Katowice, ze szczególnym uwzględnieniem wieloletnich decyzji.

W myśl art. 26 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o rachunkowości, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację m.in. środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie - drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic. Jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Na podstawie § 2 pkt 5 oraz § 7 ust. 4 zarządzenia Nr 445/2012 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miasta Katowice, metoda weryfikacji polegała na porównaniu stanu wynikającego z zapisów w księgach rachunkowych z danymi w dokumentach źródłowych oraz doprowadzeniu ich do realnej wartości, a także na ustaleniu ich realności poprzez porównanie z właściwymi dowodami, sprawdzenia prawidłowości rozliczeń.

Wniosek nr 22

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta w Katowicach w zakresie prawidłowego przeprowadzania rocznej inwentaryzacji składników majątkowych drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i rozliczania zadań dotyczących poszczególnych obiektów (środków trwałych) ujętych na koncie 080 oraz bieżącego przedkładania dokumentów OT do Wydziału Księgowo-Rachunkowego w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych, stosownie do art. 4 ust. 1, ust. 3 pkt 3, art. 4 ust. 5 oraz art. 20 ust.1, 24 ust. 5 pkt 1, art. 26, art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), a także mając na uwadze zasady funkcjonowania ww. konta określone w zakładowym planie kont oraz załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.) i art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

Wniosek nr 23

Rozważyć możliwość przeszkolenia pracowników dokonujących rozliczania nakładów inwestycyjnych i odpowiedzialnych za oddawanie do użytkowania środków trwałych w zakresie obowiązków informacyjnych względem Wydziału Księgowo-Rachunkowego Urzędu Miasta Katowice, aby umożliwić służbom finansowym bieżące ujmowanie zdarzeń gospodarczych w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

- *W 2017 r. nieprawidłowo przeprowadzano inwentaryzację składników majątkowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. na podstawie zarządzenia wewnętrznego Prezydenta Miasta Katowice Nr 149/2017 z dnia 7 kwietnia 2017 r., ze zmianą wprowadzoną zarządzeniem wewnętrznym Nr 294/2017 z dnia 31 lipca 2017 r., co było niezgodne z wymogami art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017 r. poz. 2342 z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację powierzonych aktywów składników poprzez uzyskanie od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.*

Komisja inwentaryzacyjna powołana przez Prezydenta Miasta Katowice dokonała spisu z natury środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych o wartości 70.610,53 zł, przekazanych w latach 2011-2015 protokołami zdawczo-odbiorczymi do Muzeum Historii Katowic na Nikiszowcu. Miasto Katowice przekazało do używania ww. instytucji kultury aktywa otrzymane w nieodpłatne użytkowanie od Górnośląskiego Związku Metropolitalnego w Katowicach na podstawie umowy o prowadzenie nieodpłatnych punktów informacji turystycznej w ramach projektu „Śląski system informacji Turystycznej”, zawartej w dniu 7 grudnia 2009 r., współfinansowanego w ramach RPO WSL 2007-2013. Wyposażenie, sprzęt oraz oprogramowanie, za które Miasto Katowice przyjęło odpowiedzialność, ewidencjonowane było na koncie pozabilansowym „390 – Majątek użyczony obcy” (390-04 i 390-07) w księgach Urzędu Miasta Katowice.

Zgodnie z § 1 pkt 3 oraz 6 zarządzenia wewnętrznego Nr 445/2012 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej w Urzędzie Miasta Katowice, przedmiotem inwentaryzacji są wszystkie ujęte w ewidencji bilansowej i pozabilansowej aktywa i pasywa, a za prawidłowe przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze potwierdzenia sald był odpowiedzialny Główny Księgowy Urzędu Miasta Katowice. Ponadto, zgodnie z załącznikiem nr 2 ww. zarządzenia wewnętrznego Prezydenta Miasta Katowice nr 149/2017 osobą odpowiedzialną za nadzór nad inwentaryzacją był Przewodniczący Komisji Inwentaryzacyjnej.

Wniosek nr 24

Przeprowadzać inwentaryzację rzeczowych aktywów majątku przekazanych do używania instytucji kultury metodą uzyskania potwierdzenia salda od tej jednostki, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), mając na uwadze art. 68 ust. 1 i 2 pkt 1, 4, 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie realizacji planu finansowego:

- *W latach 2017 i 2018 w Urzędzie Miasta w Katowicach dokonywano wydatków, które nie miały pokrycia w planie finansowym jednostki. Naruszono tym art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych, a dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady*

uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Zasada nieprzekraczalności limitów określonych w planie finansowym wydatków wynika również z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

Przekroczenia planu wydatków stwierdzono w zakresie wydatków o łącznej wartości 412.345,73 zł, w tym w 2017 r. w kwocie 168.651,06 zł, a w 2018 r. w kwocie 243.694,67 zł, w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej:

- w dziale 700 „Gospodarka mieszkaniowa”, rozdziale 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” § 4040 „Dodatkowe wynagrodzenie roczne” w dniu 16 stycznia 2017 r. o kwotę 33.810,41 zł,
- w dziale 710 „Działalność usługowa”, rozdziale 71012 „Jednostki organizacji i nadzoru inwestycyjnego”, § 4040 w dniu 16 stycznia 2017 r. o kwotę 106.364,92 zł,
- w dziale 710, rozdziale 71012 § 4110 „Składki na ubezpieczenia społeczne” w dniu 3 lutego 2017 r. o kwotę 28.475,73 zł,
- w dziale 700, rozdziale 70005 § 4040 w dniu 19 stycznia 2018 r. o kwotę 43.873,70 zł,
- w dziale 710, rozdziale 71012 § 4110 w dniu 5 lutego 2018 r. o kwotę 63.340,47 zł,
- w dziale 710, rozdziale 71012, § 4110 w dniu 28 czerwca 2018 r. o kwotę 38.049,17 zł,
- w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 60095 „Pozostała działalność”, § 4110 w dniu 27 września 2018 r. o kwotę 229,36 zł,
- w dziale 700, rozdziale 70005, § 4110 w dniu 27 września 2018 r. o kwotę 2.258,57 zł,
- w dziale 710, rozdziale 71012, § 4110 w dniu 27 września 2018 r. o kwotę 35.205,76 zł,
- w dziale 710, rozdziale 71095 „Pozostała działalność”, § 4010 „Wynagrodzenia osobowe pracowników” w dniu 27 września 2018 r. o kwotę 60.737,64 zł.

Powyższe przekroczenia planu finansowego dotyczyły wydatków na wynagrodzenia i pochodne oraz wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników, którym powierzono obowiązki w zakresie realizacji zadań zleconych gminie i powiatowi przez Wojewodę Śląskiego.

Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi przez pracowników Urzędu Miasta w Katowicach w trakcie kontroli oraz dodatkowymi wyjaśnieniami do protokołu kontroli, złożonymi pismem z dnia 29 marca 2019 r., z datą wpływu do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach 4 kwietnia 2019 r., w wyniku wielomiesięcznych prac zespołu złożonego ze służb księgowych, kadrowych i informatycznych opracowano system rozliczania i ewidencjonowania rzeczywistych wydatków osobowych dokonywanych przez Miasto Katowice. Przyczyną powyższej nieprawidłowości było dokonanie ustawienia parametrów programu „Kadry i płace” od 2015 r. w taki sposób, aby dawały możliwość stworzenia listy płac z przyporządkowanymi miejscami pracy dla wszystkich pracowników urzędu i źródłami ich finansowania. Z uwagi na kilkutyśięczne pozycje księgowe w celu wyeliminowania konieczności tworzenia ręcznej noty – programiści stworzyli możliwość automatycznego generowania noty z naliczonymi wynagrodzeniami i zaciągnięcia jej do programu finansowo-księgowego z automatycznym przypisaniem wydatków wg. kategorii zadań własnych lub zleconych. Ustalania czasochłonności czynności oraz kosztów realizacji zadań zleconych przez poszczególnych pracowników, a co za tym idzie podziału etatów wg faktycznych źródeł z jakich powinny być finansowane dokonywał Wydział Organizacji i Zarządzania. Do momentu stworzenia listy płac za dany miesiąc, służby finansowe nie posiadają informacji o ewentualnym niedofinansowaniu poszczególnych zadań. Różnice z tego tytułu – tj. wyższe koszty i wydatki w stosunku do otrzymanych na te cele środków były przeksięgowywane, do ostatniego dnia, z wykonania wydatków na realizację zadań zleconych do wysokości otrzymanej dotacji od Wojewody Śląskiego, a koszty i wydatki ponad tą kwotę doksięgowywano w ciężar zadań własnych gminy w dziale 750 „Administracja publiczna”, rozdziale 75023 „Urzędy gmin (miast i miast na

prawach powiatu)” i odpowiednim paragrafie klasyfikacji budżetowej, gdzie były faktycznie zaplanowane. W związku z tym na ostatni dzień każdego miesiąca służby księgowe dokonują przeksięgowania wydatków w wysokości ponad otrzymaną dotacją z zadań zleconych do zadań własnych gminy (co pozwala prowadzić szczegółową ewidencję wysokości wynagrodzeń w powyższych zadaniach oraz kwotę dofinansowań do zadań zleconych gminie i powiatu).

Na podstawie § 17 pkt 2 ppkt 1 Regulaminu Organizacyjnego prowadzenie spraw kadrowych pracowników, w tym tworzenie list płac, należało do zadań Wydziału Zarządzania i Organizacji. W tym zakresie Zastępca Naczelnika Wydziału Zarządzania i Organizacji był zobowiązany do dokonywania wydatków w granicach kwot przyznanych w zatwierdzonym planie finansowym oraz ponosił odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej, w tym w szczególności za realizowanie wydatków w oparciu o wcześniej zaplanowane i zapisane w planie środki.

Na podstawie przydzielonego zakresu czynności oraz zasad przyjętych zarządzaniami wewnętrznymi Prezydenta Miasta Katowice w sprawie wprowadzenia Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych, przeprowadzanie wstępnej oceny celowości zaciąganych zobowiązań i dokonywanych wydatków, a także kontroli polegającej na ocenie zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym należało do dnia 29 stycznia 2018 r. do byłego Głównego Księgowego Urzędu Miasta Katowice, a od 30 stycznia 2018 r. do obecnego Głównego Księgowego Urzędu Miasta Katowice.

Wniosek nr 25

Dokonać zmiany systemu księgowania wydatków na zadania zlecone w księgach Urzędu Miasta Katowice w celu zapewnienia dokonywania tych wydatków zgodnie z planem finansowym, stosownie do art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn.zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy o finansach publicznych.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 561 z późn. zm.) sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Ponadto informuję, że Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili kontrole doraźne gospodarki finansowej:

- Pałac Młodzieży im. prof. A. Kamińskiego w Katowicach w dniach od 16 stycznia do 25 stycznia 2019 r.,
- III Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Katowicach w dniach od 21 do 28 stycznia 2019 r.,
- Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach w dniach od 28 stycznia do 12 lutego 2019 r.
- Miejski Zarząd Ulic i Mostów w Katowicach w dniach od 29 stycznia do 12 lutego 2019 r.
- Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach w dniach od 27 lutego do 15 marca 2019 r.

oraz kontrolę problemową w Międzyszkolnym Uczniowskim Klubie Sportowym „Naprzód Janów” z siedzibą w Katowicach w dniach od 29 stycznia do 12 lutego 2019 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w odrębnych protokołach kontroli, którego jeden egzemplarz pozostawiono w każdej kontrolowanej jednostce. Do Kierowników kontrolowanych jednostek skierowane zostaną odrębne wystąpienia pokontrolne.

Ponadto, w wyniku przeprowadzonej w dniach od 27 lutego do 15 marca 2019 r. kontroli doraźnej gospodarki finansowej Komunalnego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach, stwierdzono że w latach 2013 - 2018 jednostka nie przeprowadziła inwentaryzacji zobowiązań z tytułu kaucji zabezpieczającej należności za najem lokali mieszkalnych i użytkowych a następnie nie rozliczyła jej wyników w księgach rachunkowych roku za który inwentaryzacja miała być przeprowadzona. Naruszono tym art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

Stwierdzono, że w zobowiązaniach jednostki ujęto jedynie kaucję w wartości nominalnej, natomiast na odrębnym koncie rozrachunkowym ewidencjonowano: wysokość odsetek (naliczona przez bank) od środków zgromadzonych na rachunku bankowym kaucji (strona Ma) oraz zwrot odsetek od złożonych kaucji za najem lokali użytkowych (wg obowiązującego oprocentowania w danym okresie za jaki kaucja powinna być zdeponowana na rachunku), w momencie zwrotu kaucji z tego tytułu (strona Wn). Z uwagi na niedobór środków pieniężnych na rachunku kaucji, które to powinny wypracowywać odsetki bankowe zgodnie z obowiązującymi umowami o rachunki bankowe w poszczególnych latach, konto to wykazywało saldo Wn (na dzień 31 grudnia 2018 r. - 242.264,52 zł.). Saldo Wn tego konta pomniejszało stan zobowiązań z tytułu depozytów w bilansie jednostki.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Rzetelność ksiąg rachunkowych powinna potwierdzać również prawidłowo przeprowadzona inwentaryzacja aktywów i pasywów jednostki.

Stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2018 r. stan środków na rachunku bankowym dotyczącym kaucji wynosił 2.698.425,72 zł, natomiast wysokość zobowiązań z kontrahentami z tytułu kaucji za najem lokali mieszkalnych, użytkowych oraz garaży wynosiła 9.056.697,64 zł. Różnica pomiędzy środkami zgromadzonymi na rachunku bankowym a rozrachunkami z tego tytułu wynosiła 6.358.271,92 zł.

Z wyjaśnień uzyskanych przez pracowników KZGM w Katowicach, wynikało iż powstała rozbieżność istniała już przed 2008 r., tj. przed przekształceniem zakładu budżetowego w jednostkę budżetową KZGM, a spowodowana była błędnym dokonywaniem wpłat kwot kaucji przez najemców na konto podstawowe wraz z czynszem a następnie dokonywaniem przeksięgowania między kontami zespołu „2” tych wpłat bez refundacji środków między rachunkami, a także posiłkowaniem się przez KZGM zakład budżetowy środkami z rachunku kaucji na pokrycie zobowiązań bieżących w celu uniknięcia przeterminowania, a co za tym idzie odsetek od opóźnienia w zapłacie

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej